

Juhla **viesti**

HERÄTTÄJÄJUHLAT
LAPUALLA 4.- 6.7.2014

*Tule,
Kristus,
huomiseenkin*

HERÄTTÄJÄJUHLAT
LAPUALLA 4.-6.7.2014

Pidä POP Taloushetki!

POP Vakuutus

Tervetuloa POP Pankkiin hankkimaan kunnon varusteet ja reipasta mieltä – oikeaa turvaa elämäsi poluille saat verkkokaupasta popvakuutus.fi

POP Pankki

Lapuan Osuuspankki

Kauppakatu 4 C, 62100 Lapua / Puh. (06) 4339 400

www.poppankki.fi

Tule, Kristus, huomiseenkin

Sahat soivat Lapuan

herättäjäjuhlien hyväksi	4
Kiva tehdä juhlia	5
Juhlatoimikunnan yhteystiedot	5
Arki ja lapsenusko näkyvät juhlien tunnuksessa	6
Linjapuheita armosta, toivosta ja ihmisen ikävästä	7
Veisuun juhlaa neljän kuoron voimin	8
Miina on virsilaulun uutta sukupolvea	9
Juhlat rohkaisevat rukoukseen ja yhteiseen työhön	10
Vieläkö körtti pelkää punaista	12
Kaikki tiet vievän Karhunmäkeen	14
Perinneleikit kasvattavat iloon ja huolenpitoon	21
Lapsiperhe on tyytyväinen valtakuntaansa	23
Talo täynnä tarinoita ja historiaa	25
Simpsoilta näet seitsemän kirkon tornit	26
Körtit ja enkelit eivät saa loppua hyllystä	29
Laura Sippola sukelsi kotipitäjänsä virsiperintöön	30
Satavuotiaalle tulevaisuus on täynnä mahdollisuuksia	32
Herännäisyys vetää Lapualle	35
Herännäisyys – luonnollinen osa kulttuuria	36
Körtit kartalla	38
Heikki Salolle herännäisyys on lapsuudesta tuttua	41
Vanhan tehdasalueen uusi elämä	42
Rakkaudella lanka langalta	44
Missiona kestävä kehitys	48

Lapualla 4.-6.7.2014 pidettävien herättäjäjuhlien juhlatunnukseksi on valittu Siionin virren 297 sanat: "tule, Kristus, huomiseenkin". Mitä se siis tarkoittaa, mitä se on? Luultavasti herättäjäjuhlien monissa puheissa tunnusta lähestytään hyvinkin erilaisista näkökulmista. Kyseistä tunnusta itse kukin myös lukee ja kokee oman kulloisenkin elämäntilanteensa keskellä. Tässä lieneekin eräs körttiläisyyden avara piirre – ei tarvitse ruveta syöttämään toisille viimeisenä totuutena omiin kokemuksiin perustuvaa tulkintaa. Lapualaisilla juhlilla jokainen on ainutlaatuisen arvokas taivaallisen Isän luomus.

Tule, Kristus huomiseenkin -teema kutsuu katselemaan asioita myös huomisen eli tulevaisuuden ja sen suunnittelun näkökulmasta. Näkökulma johdattelee kyselemään, missä määrin on mahdollista taikka tarpeellista suunnitella tulevaisuutta, vaikkapa nyt esimerkiksi siinä iankaikkisuuden asiassa. Onko körttiläisyydessä siihen liittyvää omaa strategiaansa. Alati vaihtuvan esityslistan kirkolle, siis sen kastetuille jäsenille tarjoaa arjen keskellä elämä itse. Sen keskellä ajankohtaistuu hiljainen rukous: tule, Kristus, huomiseenkin. Taivaan Isä siinä kaikessa omaa strategiaansa toteuttamassa vaeltavan kansansa keskellä.

Kökällä kaipaamaan

Körttiläisyyden strategia taitaa olla siinä, että mitään strategiaa ei ole, ellei sellaiseksi lasketa sitä tekopyhyiden kritiikkiä, joka on muistuttamassa siitä, että ihmisen ja Kristuksen väliin ei saa yrittää laittaa mitään. Kysymys on siitä, että syntinen ihminen elämänsä ajan ikävöi, kaipaa välitöntä vuoropuhelua Herran kanssa. Siinä ikävöimisessä, siinä kaipauksessa uskonto ja siihen sisältyvät monenlaiset strategiat käyvät merkityksettömiksi.

Juhlat on tarkoitettu heille, jotka eivät osaa pitää itseään erityisen uskonnollisina ihmisinä. Siis heille, joiden oman hurskauden korvaa se Kristuksen pyhyys, jonka ovat kasteessa omaksensa saaneet.

Juhlat on tarkoitettu maallistuneille, niille, jotka salaa taikka julkisesti ikävöivät sitä, että Kristus tulisi huomiseenkin sillä paikalla, jossa taivas ja maa kohtaavat Kristuksen astuessa ihmisen osaan, hänen vaivaansa, sairautensa, häpeäänsä, kuolemaansa, siis kaikkeen siihen, jossa riisuutaan omin päin tehdyt jumalakuvat ja jossa tilalle tarjotaan maallistunut Jumala.

Alas tulleessa Kristuksessa Jumala on herättänyt ikuisen kaipauksen, ikävöimisen, toivon taivaaseen. Taivaallista strategiaa jalkojemme juures. Taivastelematta.

On sanottu, että ihmisen peruskaipaus on taivasikävä. Ja kaipauksen herättäjänä, ylläpitäjänä on rakkaus, Jumalan suuri rakkaus Kristuksessa. Kaipauksessa Jumala on meidän kanssamme.

Lapualla pidettäville herättäjäjuhlille on nyt mahdollista kokoontua yhdessä eli porukalla kaipaamaan, ikävöimään rakkautta, Jumalan suurta armoa Kristuksessa. Ilman rakkautta ei ole kaipausta mutta kaipauksessa asuu rakkaus.

Lämpimästi tervetuloa kökällä eli talkoilla kaipaamaan.

Juha Ikola

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja

Juhlaviesti

Julkaisija:
Lapuan herättäjäjuhlat 2014

Toimituskunta:

Maiju Lemettinen, päätoimittaja
Päivi Aila
Heli Karhumäki
Mirja Mattila
Paula Pääkkönen
Hanna Tuura

Ilmoitushankinta:

talous- ja markkinointitoimikunta

Ulkoasu ja taitto:

Aallonmurtaja
www.aallonmurtaja.fi

Paino:

I-Print Oy, Seinäjoki

Painosmäärä

20 000

Wanhan Karhunmäen päärakennuksen kellaritiloissa alkoi keväällä 2013 monen vuoden hiljaiselon jälkeen tekemisen meininki. Miesten talkooporukka otti paikan haltuunsa ja antoi sahojen soida Lapuan herättäjäjuhlien hyväksi.

Pienet puuesineet sopivat myyntipöydällä pieneen tilaan, pohtivat Mauri Aila, Arvi Kontola, Raimo Sarvela ja Tapani Huhta. Jakkaran istuinosa on luonnonnarusta taidokkaasti punottu ruutumalli.

Sahat soivat

Lapuan herättäjäjuhlien hyväksi

Vannesaha on verraton työkalu puutoissa, näyttävät Tapani Huhta ja Raimo Sarvela.

Yhteistä talkooporukalle on se, että jokainen heistä on aikoinaan käynyt Karhunmäen kansanopiston. Oppiaineisiin kuului silloin puutoita joka päivä.

– Innostus heräsi uudelleen henkiin, herättäjäjuhlien pääsihteeri Paula Pääkösen komentaessa meitä leikkimielisesti: ”Miestenkin pitää tehdä jotakin juhlien hyväksi”, perustelee talkoopiirin vetäjä **Tapani Huhta** hyväntuulisena.

Kun naiset olivat kutoneet jo ripakoppalisen sukkaa ja lapsia, miehet eivät halunneet olla huonompia. He tarttuivat tuumasta toimeen. Puuseppien pohtiessa mitkä esineet myyntipöydille sopisivat, ideoiden lastut alkoivat lennellä. Ideat siirtyivät päästä käsiin, ja pian lahjoituksina saaduista puista muodostui erilaisia koriste- ja käyttöesineitä.

Modernia nostalgiaa

Pikkujakkara on hyvä esimerkki talkoopiirin tuotannosta. Puujakkaran istuinosa on luonnonnarusta taidokkaasti punottu ruutumalli. Jakkara on moderni, nykyiseen sisustumakuun sopiva, samalla kun siinä on jotakin jakkaran käyttötarkoituksista tuttua nostalgiaa.

– Laskimme, että puulahjoituksista tulee 54 jakkaraa. Toistakymmentä

istuinta taitaa olla jo valmiina, Tapani Huhta arvioi tilannetta. **Arvi Kontola** huomauttaa, että puulastut eli ylijäämäpalat päätyvät voiveitsiksi tai salaattiottimiksi. Mitään ei haaskata.

– Uutta syntyy kaiken aikaa, meiltä eivät ideat lopu kesken. Nikkaroimme niin kauan kun puuta piisaa, miehet veistelevät.

Vesikelkasta lipastoon

Talkoojoukko haluaa ylläpitää käsityöperinnettä, jota opistolla on aina vaalittu. Vuonna 1914 perustetun kansanopiston rikas anti on ulottunut hengellisestä kasvatuksesta käsityöaitoihin. Työkintaalalla sorvin päältä puupölyä pyyhkäisevä **Mauri Aila** silmäilee samalla ajan patinoimaa verstaasta ja sanoo hiven kaihoa äänessään: ”Joo-o. On täällä värkätty monenlaista, vesikelkasta lipastoon”.

Talkooryhmässä olivat mukana Tapani Huhta, Mauri Aila, Arvi Kontola, Raimo Sarvela, Martti Ridanpää ja Aatos Ämmälä. Tapani Huhta on paluumuuttaja, pari vuotta sitten hän palasi puolisonsa kanssa Järvenpäästä kotiseudulleen Lapualle.

– Muuttopäivä oli kesäkuun neljäs, liputuspäivä. Olimme tulleet kotia!

Lapualaiset tunnetaan körttiläisyydestä, mutta ei turhasta vaatimattomuudesta. Kun herättäjä-juhla on päästy kolmenkymmenen vuoden tauon jälkeen valmistelemaan, kaikki on haluttu tehdä viimeisen päälle hyvin.

TEKSTI

Maiju Lemettinen

KUVA

Mirja Mattila

Pääsihteerit Paula Pääkkönen ja Terttu Holma valmistelevat Lapuan herättäjäjuhla Herättäjän naapurissa.

Yleensä herättäjäjuhlista kantaa suurimman järjestelyvastuun pääsihteeri. Lapualla on vastuuta kantamassa peräti kaksi pääsihteeriä.

Kanttori **Paula Pääkkönen** ja hallintonaari **Terttu Holma** majoittuivat Virranniemen pappilaan jo loppuvuodesta 2012. Kun pappilan ikkunasta näkyy Herättäjän punamultainen toimitalo, ei pääsihteereiltä pääse unohtumaan, millä asialla he päivästä toiseen ovat.

Pääsihteerien käsissä ja käsien kautta kulkevat oikeastaan kaikki juhlien etukäteisjärjestelyt ja käytännön asiat.

– Pääsihteerien työ alkoi jo maaliskuussa 2012. Toimikuntien valitsemisen jälkeen on talkootyö virinnyt ja laajentunut vähän kerrallaan, kertovat Pääkkönen ja Holma.

Pääsihteerit kiittelevät talkoolaisten intoa ja ideoita. Naiset kutovat sukkaa ja lapasia, tekevät helmiä ja tauluja. Miehet nikkaroivat jakkaroita ja tarjottimia. Varainkeruu juhla varten on sujunut hyvin.

Kiva tehdä juhlia!

Lapuan ja lähiseudun yrittäjät saavat Pääkköseltä ja Holmalta erityiskiitokset. Ilman yrittäjien sitoutumista taloudellisella panoksellaan olisi herättäjäjuhlien valmistelu ollut monin verroin vaikeampaa.

– Ihmisten myönteisyys juhliamme kohtaan on lämmitänyt. Herättäjäjuhlat on toki suuri valtakunnallinen juhla, mutta meille järjestäjille se merkitsee myös yhteisöllisyyden lujittumista ja kasvamista. Tuntemattomistakin lapualaisista on tullut tuttuja ja ystäviä.

Pääsihteerit toivovat, että juhlien järjestäjien ilo ja kiitollisuus välittyisivät herättäjäjuhlien vieraisiin. Siionin virret ja seurapenkit ovat kaikkia tulijoita varten. Ne kutsuvat leppämään, hiljentymään ja virkistymään.

Lapuan herättäjäjuhlien juhlatoimikunnan jäsenet ja yhteystiedot

Juhlatoimikunnan pj

Juha Ikola
juha.ikola@evl.fi

Pääsihteerit

Paula Pääkkönen
044 3533474
paula.paakkonen@evl.fi

Terttu Holma

044 7347511
terttu.holma@evl.fi

Herättäjä-Yhdistys

Osmo Kangas
0400 686646
osmo.kangas@h-y.fi

Lapuan Tuomiokirkkoseurakunta

Matti Salomäki, varapj
matti.salomaki@evl.fi

Lapuan kaupunki

Arto Lepistö, kaupunginjohtaja
arto.lepisto@lapua.fi

Kansliatoimikunnan pj

Marita Vaahtoniemi
marita.vaahtoniemi@lapua.fi

Kenttätöimikunnan pj

Jarmo Hietala
jarmo.hietala@lapua.fi

Liikennetoimikunnan pj

Mikko Ulvinen
mikko.ulvinen@netikka.fi

Majoitustoimikunnan pj

Kari Rantakari
kparantakari@gmail.com

Nuorisotoimikunnan pj

Ulla Latomäki
ulla.latomaki@evl.fi

Ohjelmatoimikunnan pj

Paula Pääkkönen
paula.paakkonen@evl.fi

Ravintolatoimikunnan pj

Arja Jylhä-Ketola
arja.jylha-ketola@sedu.fi

Talkootoimikunnan pj

Reijo Sarvela
reijo.sarvela@netikka.fi

Talous- ja markkinointitoimikunnan pj

Jaakko Hietala
jaakko.hietala@luukku.com

Tiedotustoimikunnan pj

Maiju Lemettinen
maiju.lemettinen@ilkka.fi

Turvallisuustoimikunnan pj

Eva Salomäki
eva.salomaki@seinajoki.fi

Ympäristötoimikunnan pj

Merja Talvitie
merja.talvitie@lapua.fi

Herättäjän paikallisosastojen pj:t

Hellanmaa: Hanna-Liisa Pajula
hl.pajula@netikka.fi
Karhunmäki: Arvi Kontola
040 7345364
Lapua: Marjatta Järvi
marjatta.jarvi@gmail.com

Anniina Louhivuori toivoo juhlatunnuksen virittävän myönteisiä mielikuvia nyky-päivän herännäisyyteen.

Arki ja lapsenusko näkyvät Lapuan juhlien tunnuksessa

Lapuan herättäjäjuhlien tunnuskauseen Tule, Kristus, huomiseenkin graafisen asun on suunnitellut graafikko Anniina Louhivuori.

– Raikas, yllättävä ja konstailemattomuudessaan puhutteleva, kehuvat valitsijat Louhivuoren työtä.

– Uskonnolliset symbolit ovat kyllä ko-meita ja niissä on tiettyä ylevyyttä, mutta mielestäni niillä voi olla myös etäännyttävä vaikutus, sanoo Louhivuori.

– Ajattelen, että uskon pitää olla kaikessa. Niin kuin siinä tunnuskauseen virressä (SV 297) sanotaan, ”Tule, Kristus, huomiseenkin, kaikkeen, mitä teenkin.”

Tunnus on edesmenneen jurvalaisen proviisorin Päivi Niemistön kirjoittama ja sen on säveltänyt ja sovittanut Lapuan kanttori Paula Pääkkönen.

– Tunnuskauseen yhdistäminen lapsekkaasti piirrettyihin arkiesineisiin voi olla se,

mikä ainakin minussa lapsenuskoisena maallikkona herättää sympatiaa, Louhivuori sanoo.

Hänen mielestään julisteen naiivius ja retrohenkisyys viittaavat kodikkuuteen ja turvallisuuteen, miellyttävään ja hyvään arkipäivään, jota hän näkee pelkojensa keskellä elävien ihmisten kaipaavan.

Lapuan juhlatunnuksen toivotaan virittävän katsojalle hyviä mielikuvia tämän päivän herännäisyyttä kohtaan.

Louhivuorelle itselleen lyhyt oppimäärä herännäisyydessä, jota hän mieluummin körttiläisyydeksi kutsuu, on avautunut erityisesti Siionin virsissä. Niissä kuuluu hengellisyden kaipuu, lohdutus ja avarakatseisuus.

Lapuan herättäjäjuhlien tunnuksen ytimessä on arkinen usko.

TEKSTI
Maiju Lemettinen

LAPUAN KANKURIT

*Kylpemisen
asiantuntijat*

LAPUAN KANKURIT

TEHDASMYYMÄLÄ

Kulttuurikeskus Vanha Paukku
Kustaa tiitun tie 1, 62100 LAPUA
puh 050 527 5728

GOVINIUKSEN TALO

Katariinankatu 1, 00170 HELSINKI
puh 050 538 8244

KUTOMO

Tervaspuintie 1, 62100 LAPUA
puh 06 4338 300
info@lapuankankurit.fi

VERKKOKAUPPA & JÄLLEENMYYYJÄT

Katso www.lapuankankurit.fi

LINJAPUHEITA

ARMOSTA, TOIVOSTA JA IHMISEN IKÄVÄSTÄ

Professori Jaakko Elenius (1939–2010) puhui herättäjäjuhlilla viiden vuosikymmenen aikana. Ensimmäisen puheensa hän piti Ylistaron herättäjäjuhlien päiväseuroissa vuonna 1968 ja viimeisen vuonna 2007 Lahden herättäjäjuhlien päätösseuroissa.

Jaakon ääni ja ajatukset tulivat tutuiksi juhkakansalle. Hänet kutsuttiin puhujaksi herättäjäjuhlille peräti 24 kertaa. Nämä puheet on julkaistu kirjana ”Armo kannattaa” (Kirjapaja/Herättäjä-Yhdistys 2012).

Ihmisen elämän ja maailman rikkinäisyyden todesta ottaminen kuului Jaakon puheissa yhtenä punaisena lankana. Hän näki kaikkien kantavan elämässään raskaita kuormia. Ihmiset hoippuvat ja murtuvat niiden painosta. Pettyvät aina uudelleen itseensä ja rakentamiinsa valtakuntiin. Ikävöivät toivoa, armoa ja iloa. Jaakko neuvoi tarttumaan Jumalan Sanan lupauksiin. ”Tulimme etsimään toivoa, uutta toivoa. Tulimme hakemaan vastauksia sellaisiin kysymyksiin, jotka asemasta, iästä tai varallisuudesta riippumatta ovat meille yhteisiä. Tulimme etsimään säikähtyneelle tunnolle Vapahtajan lempeitä kasvoja”, kuvasi Jaakko juhkakansalle yhteisiä tuntoja ensimmäisessä puheessaan vuonna 1968.

Ajan ilmiöitä kirkossa ja yhteiskunnassa Jaakko analysoi puheissaan usein viiltävän terävästi. Hän tarkasteli ilmiöitä peilaten niitä laajasti ihmiskunnan historiaan, herännäisyyden perintöön ja isien opetuksiin, antiikin filosofisiin löytöihin, ihmisarvoon ja moraalisiin ihanteisiin. Taitavana sanankäyttäjänä hän teki ymmärrettäväksi, kuinka kuulumme osana historian ja ihmiskunnan ilmiöihin. Emme ole vain sivustakatsojia vaan osa jotakin laajempaa.

Jumalan armo, Hänen rakkautensa syntistä ihmistä kohtaan vahvistui Jaakon puheissa entistä kirkkaammaksi vuosien vartuessa. ”Sinulle, murheelliselle ja ahdistetulle sydämelle, juuri sinulle pyhä Jumala on kaiken armonsa ja rakkautensa tarkoittanut” hän rohkaisi juhlapuheessaan Lapuan herättäjäjuhlilla vuonna 1984. Viimeisen puheensa Lahdessa Jaakko päättää toiveeseen, että näiltä juhlilta jäisi mieliimme, että Jumalan armo on lahja, pelkkä lahja. ”Armo on yksinkertaisesti sitä, että Jumala haluaa olla hyvä ihmiselle”.

Jaakko Elenius työpöytänsä ääressä Kotimaan toimituksessa 21.2.2005.

Jaakko Elenius

s. 1939 Ylihärmä, k. 2010 Helsinki

- teologian kandidaatti 1965
- Herättäjä-Yhdistyksen Helsingin ja Etelä-Suomen matkapappi 1966 - 1969
- Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan teologisen etiikan assistentti 1969 - 1982
- Herättäjä-Yhdistyksen toiminnanjohtaja 1983 - 1991
- Pohjalainen-lehden päätoimittaja 1991 - 1996
- Herättäjä-Yhdistyksen puheenjohtaja 1995 - 2002
- Kotimaa-lehden päätoimittaja 1996 - 2005

TEKSTI
Simo Juntunen
KUVA
Jukka Granström

Kun kevät sulattaa lakeuden lumia, Lapuan kristillisel-
lä opistolla kaikuvat lähes
sadan veisaajan äänet koko
viikonlopun ajan. Jokakeväi-
nen kuoroleiri kokoaa Etelä-
Pohjanmaan neljän herän-
näishenkisen virsikuoron
laulajat Lapualta, Seinäjoelta
ja Ylistarosta.

TEKSTI
Heli Karhumäki
KUVAT
Pasi Ahola
Heikki Keisala

suunnitelmaan alusta saakka neljäänisen
kuorolaulun. Siellä on körttikuo-
rojen alkujuuri, Korkalainen kertoo.

Siionin virsien veisuuskulttuurissa on
sekä nousevaa että laskevaa suhdannetta.
Korkalaisen tehtävänä on pitää yhteyttä
kuoroihin ja tukea niiden verkottumista.
Yhtenä keinona on harjoituttaa kuoroilla
yhteistä ohjelmistoa, mikä mahdollistaa
yhteiset laulutapaamiset ja konsertit.

Uutta verta kaivataan

Päämääränä on innostaa uusia laulajia
mukaan kuoroihin. Myös Siionin virsien
kokonaisuudistus tähtää veisuuskulttuu-
rin pitämiseen elävänä.

– Monien kuorojen väki ikääntyy ja
jotkin kuorot ovat hiipuneet pois. Toi-
saalta on perustettu uusiakin kuoroja,
mukana nuoria laulajia. Uusia ovat esi-
merkiksi Tampereen, Hämeenlinnan ja
Helsingin seuratuva virsikuorot.

Korkalaista ilahduttaa, että muuta-
mat nuoren polven muusikot ovat löytä-
neet Siionin virret ja tehneet niistä omia
nuorekkaita sovituksiaan: Histan veisaa-
jat, **Säde Bartling**, **Laura Sippola** sekä
Tellu Turkka ja Suden aika. Korkalainen
itse on levyttänyt virsiä lauluyhtye Vox
Silentiin kanssa.

– On hienoa, että uusien tekijöiden
kautta Siionin virsi kulkeutuu myös sellai-
sille kuulijoille, joita seuraliike ei tavoita.

Veisuun juhlaa

neljän kuoron voimin

– Nämä ovat aina mukavia viikonlop-
puja, kun on paljon aikaa jutella, vaihtaa
kokemuksia ja oppia uutta, kertoo
Herättäjä-Yhdistyksen musiikkisihteeri
Samuli Korkalainen.

Leirillä harjoitellaan yhteistä ohjel-
mistoa ja syvennyttään johonkin ajan-
kohtaiseen musiikkiteemaan. Samalla
viimeistellään päätöskonsertti, joka pi-
detään vuoroin kunkin kuoron kotikir-
kossa.

Mukana on Seinäjoen HY-kuoro, Un-
tamalan kuoro Ylistarosta, Lapuan kris-
tillisen opiston kuoro ja Karhunmäen
seudun kuoro Lapualta. Nämä kuorot
toimivat musiikin avustajina myös Lapu-
an herättäjäjuhlien jumalanpalveluksessa.

Jättikuoro hätkähdyttää

Körttikuo-
rojen yhteistyö on vahvistunut
myös valtakunnallisesti. Yhtenä merkki-
nä tästä on Lapuan herättäjäjuhlien poik-
keuksellinen kuorokonsertti:

Suomen kaikki 25 herännäishenkistä
virsikuoroa laulavat yhdessä. Siihen on
merkittävä syy: se on herännäiskuorojen
100-vuotisjuhla, joka kytkeytyy Lapuan
kristillisen opiston 100-vuotisjuhlaan.

– Opisto perustettiin Karhunmäen
kristillisen opiston nimellä 1914. Reh-
tori **Väinö Malmivaara** otti sen opetus-

Karhunmäen seudun kuoro.

Miina on virsilaulun uutta sukupolvea

Siionin virret elävät uusina sovituksina nuoren polven kuoroissa ja lauluyhtyeissä. Yksi nuorista veisaajista on 1986 syntynyt ja Lapualla kasvanut Miina Hietala, joka löysi Siionin virsien veisuilon jo alta parikymppisenä, tosin pienen mutkan kautta.

Miina Hietalan körttipuku on teetetty 50 vuotta sitten hänen isoisoäidilleen Sanna Hietalalle. Tämä ehti käyttää pukua vain hetken, minkä vuoksi se jäi hyväkuntoisena pojanpojantytären perinnöksi.

– Siionin virsien veisuukulttuuri on elävää ja kehittyvää perinnettä, ei mikään menneisyyden muisto. Kun perinteinen virsi saa rinnalleen nykyaikaisen, puhuttelevan sovituksen, se nousee aivan uudelle tasolle.

Virsiä innostuneita nuoria löytyy Suomesta etelästä pohjoiseen. Virren veisuuperinne siirtyy esimerkiksi Aholansaaren rippileireillä ja opiskelijakuoroissa uusille körttisukupolville. Kun Miinan opinnot Helsingissä alkoivat, hänelle oli itsestään selvää liittyä heti Herännäisnuorten kuoroon ja hän päätyi myöhemmin myös lauluyhtye Histan veisaajiin.

– Kaiken hyvän lisäksi Herännäisnuorten kuoro piti minut kiinni jumalanpalveluselämässä. Jollei esiintymisiä olisi kirkkoissa noin kerran kuussa, kirkossakäynti olisi opiskeluvuosina varmasti jäänyt aika vähiin.

Histan veisaajatkin ovat keikkailleet ahkerasti. Tilapäisiä virsikokoonpanoja on syntynyt mm. Nurmon virsiviikonloppuun, jossa veisattiin **Juho Peltoniemen** kansanmusiikkivaikutteisia sovituksia. Myös Herännäisnuorten kuoro ja Oulun körttipöytäsoittajien kuoro ovat löytäneet yhteistyön ilon ja tehneet levytyksen ”Heleimmin Herralle”.

Virsiharrastus jatkuu. Joskus Miina pukeutuu körttihenkissä tapahtumissa körttipukuun. Hän on perinyt sen isoisoäidiltään **Sanna Hietalalta**, joka eli 1886–1964. Puku tuntuu yhtä tutulta ja omalta kuin Siionin virret lauluina hänen huulillaan.

Lapsesta asti klassista viulunsoittoa ja kuorolaulua harrastaneen Miinan musiikintuntemus laajentui teini-iässä suomalaiseseen kansanmusiikkiin.

Vierailu Kaustisen kansanmusiikkijuhlille herätti hänet harmittelemaan myöhäistä löytöään. Miksei minua ole koskaan aiemmin tuotu Kaustiselle? Miksei meillä ole kotona koskaan soitettu tai laulettu kansanmusiikkia?

Hiljalleen ymmärrys kasvoi: Miina oivalsi sittenkin kasvaneensa keskellä hengellistä kansanmusiikkia, körttiliikkeen seuraveisuuta.

Elämänmittaiset eväät

Satsaa tulevaisuuteen

- » Tutustu kasvatus- ja hoiva-alaan
- » Suomen kielen ja kulttuurin koulutus maahanmuuttajille
- » Suomen kielen ja kulttuurin jatkokoulutus maahanmuuttajille

Mieti tulevaisuuden ammattia ja korota numeroita

- » Kymppi luokka (Perusopetuksen lisäopetuslinja)

Ammatillinen koulutus

- » Lapsi- ja perhetyön perustutkinto (lastenhojaaja)
- » Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto

Aikuiskoulutusta työn ohessa tai monimuotoisesti

- » Lapsi- ja perhetyön perustutkinto (lastenhojaaja)
- » Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto
- » Kehitysvamma-alan ammattitutkinto
- » Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto

Avoin yliopisto-opetus (perusopinnot)

- » Kasvatustiede ja aikuiskasvatus
- » Perheopinnot

LAPUAN KRISTILLINEN OPISTO

Siiriläntie 11–13, Lapua, puh. (06) 433 9200
opisto@lapuankro.fi, www.lapuankro.fi

Riippusilta Lapuanjoen yllä on Salomäelle tutun lenkkeilyreitit varrella.

Juhlat

rohkaisevat rukoukseen ja yhteiseen työhön

Lapualaissyntyinen tuomiorovasti **Matti Salomäki** aloitti Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherrana lokakuussa 2012 ja samalla hän hyppäsi mukaan herättäjäjuhlien järjestelyihin. Hän sai ilokseen kuulla, että hänen isänsä, jo edesmennyt virsirunoilija ja rovasti **Mauno Salomäki** oli yksi niistä neljästä paikallisosastojen puheenjohtajasta, jotka anoivat herättäjäjuhlia Lapualle vuodelle 2014.

Salomäki uskoo, että herättäjäjuhlat voivat antaa paljon paikkakunnan hengelliselle elämälle. Kynnys ottaa esille hengellisiä asioita madaltuu ja monella ehkä herää kaipuu ottaa selvää hengellisistä asioista syvemmin.

– Yhteinen juhla innostaa myös yhdessä tekemiseen. Silloin opilliset ja muut ristiriidat jäävät toivottavasti taka-alalle ja ekumeenishenkinen yhteistyö herätysliikkeiden ja eri seurakuntienkin välillä vahvistuu. Juhla rohkaisee myös rukoukseen ja ehkä kotiseurojenkin pitämiseen. Moni kaipaa seurakunnassa tekemistä, ei vain istumista ja kuulemista. Nyt sitä on tarjolla!

TEKSTI ja KUVA
Heli Karhumäki

Varsinainen eväs

Salomäellä on mukavat muistot lapsuuden seuroista, herättäjäjuhlista ja opiskelijoiden talkooviikonlopuista Aholansaaressa. Siionin virsien sanoma on puhutellut ja kantanut.

– Virsissä ja puheissa korostuu Jumalan suuruus ja armo, ja ihmisen pienuus. Sitä en ole pitänyt hyvänä, jos vain muistellaan menneitä ”suurmiehiä” ja tunnelmoidaan ja varsinainen eväs eli Jumalan sana jää vähälle. Aikanaan ovat ehkä korostuneet liikaa ulkoiset merkit ja tavat ja vaarana on ollut lain alle jääminen ja ulkokohtainen hurskaus. Ehkä toisessa ääripäässä on pyritty miellyttämään kaikkia ja suola katoaa. Lailla ja evankeliumilla on molemmilla oltava paikkansa.

Herännäisyyden elinvoima voi Salomäen mielestä säilyä kantavimman perintönsä varassa. Hän kaipaisi lisää kotiseuroja.

– Seurat ovat koonneet yhteen eri ikäisiä lapsista vanhuksiin. Lapsille ja nuorille pitää puhua heidän omalla kielellään, Jumalan sana ytimessä. Jokaisen hengellisen liikkeen vaarana on mukautuminen ajan mukaan, jolloin omat ydinpainotukset voidaan menettää. Uskon, että paluu juuriin on askel eteenpäin.

Etsijät, hoi!

Salomäki kutsuu juhlille kaikkia etsijöitä, myös niitä, joiden tausta on ”epähengellinen” tai ”ylihengellinen”. Tasapaino kummastakin suunnasta tuleville voi löytyä juurevan liikkeen rauhallisesta poljennosta.

– Pitäisi olla tilaa myös niille, joilla ei ole suvussa körttitaustaa. ”Joukkoon rakastaminen” kuvaa kauniisti sitä, miten monet ovat ottaneet herännäisyyden omakseen. Oikea körtti on jokainen, joka haluaa olla tässä hitaasti veisaavassa liikkeessä mukana ihmettelemässä Jumalan suuruutta ja armoa ja pyytämässä sitä itsellekin.

Lupa nauttia arjesta.

PERHEKÖÖN KAUPUNKI
www.lapua.fi

Antti Ojala
16.6. – 15.9.2013.

Antti Ojala: Sisäpiha, 2007.
Kuva: Seyyar Nasretidin

Lapuan Taidemuseo

Lapua Art Museum

Kulttuurikeskus Vanha Paukku, Kustaa Tiitun tie 1, Lapua
www.lapuantaidemuseo.fi
Avoinna ti-pe 12–18, la-su 11–15. Vapaa pääsy.

Benjam Pöntinen – Poutahaukan maa
15.6. -14.9.2014.

Benjam Pöntinen: Tunturipöllö, 2011

TERVETULOA MUKAAN HERÄTTÄJÄ-YHDISTYKSEN TOIMINTAAN!

Tule mukaan Herättäjä-Yhdistyksen rippileirille

Rippileirit pidetään Aholansaarella.
Leirille mahtuu 25 ensin ilmoittautunutta.
Ilmoittautuminen ma 9.9.2013 klo 8.00 alkaen
vain puhelimitse leirikohtaisiin numeroihin:

Aholansaari 1	2.-14.6.2014	(06) 433 5711
Aholansaari 2	2.-14.6.2014	0400 638 295
Aholansaari 3	16.-28.6.2014	0400 346 439
Aholansaari 4	16.-28.6.2014	040 719 8227
Aholansaari 5	14.-26.7.2014	040 558 3734

Nuorisosihteerit

Mika Nuorva, 0400 346 439 mika.nuorva@h-y.fi
Antti Rintala, 040 719 8227 antti.rintala@h-y.fi

Liity Herättäjä-Yhdistyksen jäseneksi

Tervetuloa tukemaan jäsenyydellä Herättäjä-Yhdistyksen työtä. Yhdistyksemme tarvitsee sinua.
Saat liittymislahjaksi Siionin virret

Jäsenmaksut vuonna 2013:

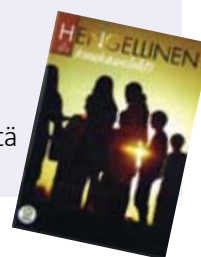
vuosijäsen 20 e, nuorisojäsen 5 e (alle 24v.) ja
vakainainen jäsen 200 e.

www.h-y.fi/41-liity-jaseneksi tai (06) 433 5711

Tutustu Hengelliseen Kuukauslehteen ja tilaa **ilmainen näyttenumero**

puh. (06) 433 5711, hk@h-y.fi

Hengellinen Kuukauslehti välittää ihmisestä
ja rohkaisee eteenpäin

HERÄTTÄJÄ-
YHDISTYS

www.h-y.fi

Herättäjä-Yhdistys
Kosolankatu 1, PL 21, 62101 Lapua
puh. (06) 433 5700, hy@h-y.fi

TEKSTI

Heli Karhumäki

KUVAT

Patricia Rodas & Dragos Alexandrescu

Henna Mantere

Vieläkö körtti pelkää punaista?

Tavat ja perinteet muuttuvat körttilikkeessäkin. Vieläkö körttiläinen kammoksuu punaista?

Vieläkö koreilu on pahasta?

Murros on meneillään. Sen havaitsi hyvin konkreettisesti **Tytti Lintunen** aloittaessaan työn körttiläisen leiri- ja loma-keskuksen palveluksessa Savon sydämessä, Paavo Ruotsalaisen kotisaarella. Hän oli harrastanut pitkään korujen valmistusta ja suri sitä, että joutuisi panemaan kaikki 120 paria korvakorujaan hyllylle. Eihän Aholansaaren toiminnanjohtaja voi pitää koruja!

”Hei haloo äiti, miten niin ei voi? Ei tämän päivän körtit ajattele enää noin ahtaasti.” Näin kommentoi Lintusen poika **Petro**, joka Aholansaaren rippileirikonkarina hahmotti nykykörttiläisyyden ilmeen äitiään paremmin.

Niinpä Lintunen piti korvakorunsa ja kaulakääntynsä ja on saanut siitä monilta Aholansaaren kävijöiltä kiitosta. Onpa mukavaa nähdä toiminnanjohtajan käyttävän raikkaita, iloisia värejä!

Entä mikä on tilanne Lapualla, Pohjanmaan herännäisyyden sydänmailla?

Körttipitäjän estetiikan historia on kiehdonut tekstiilimuotoilija **Henna Manteretta**, jonka oma kauneuden kaipuu joutui lapsena törmäykseen Lapuan esine- ja tekstiilikulttuurin kanssa.

”Ruma on luja, mutta onko sen pakko olla noin kauhian luja?” Tämä pohjalaisutkaus kuvaa Mantereen mielestä oivalisesti herännäispitäjän käytännöllisyshanteen ja kauneuden kaipuun jännitettä.

– Tällä tavaran pitää olla ensisijaisesti kestävä ja toimiva, ja vasta kolmantena arvona tulee kauneus, jos edes silloin.

Tekstiilimuotoilijan elämä on juurevasti Lapualla, toisinaan jalat sopivasti ilmassa.

Olin nuorempana melkein katke-
ra siitä kauneuden vähättelystä,
jota kasvuympäristöni säteili.
Jos mietti Luojan kädenjälkeä luonnossa,
en ymmärrä, miten kauneutta voi pitää
turhuutena. Minusta rumuus on enemmän
syntiä kuin kauneus.

Karuuden ihanne herännäisyydessä
on näkynyt paljaimmillaan körttipuvus-
sa. Vaikka sen käyttö väistyi nopeasti
sotien jälkeen, pukeutumismormiksi jäi
korostetun hillitty värimaailma ja kuosit.
Punaista tai muuten värikästä vaateusta
karteltiin Lapualla pitkään eikä vanhem-
pi väki suosi sitä vielääkään. Lap-
silla ja nuorilla väri-ilottelu kyllä
sallitaan. Sukupolvien ero näkyi
hauskasti herättäjajuhlilla. Mitä
nuorempi juhlavieras, sitä yleisem-
min vaatteissa kukkivat kesäiset,
iloiset värit.

Naisellisuus esiin

Tiukasti normitettu vaatekontrolli
ilmeni ennen sananparsissakin,
sellaisissa kuin "Rumat ne on,
jokka verhoolla (verhat = vaatteet)
koreeloo" tai "Pareet on hyvä siloon
ku huonot kruusookset."

– Naisellisuus on monissa meis-
sä lapualaisissa vieläkin syvälle
piilotettuna. Ei nähty arvona, että
nainen on kaunis ja naisellinen.
Parempi oli roteva ja työteliäs ojan-
kaivajatyypipi.

Mantereen mukaan ei voi
tarkkaan erottaa, mikä Lapuan karussa
estetiikassa on alkujaan peräisin kört-
tiläisyydestä, mikä pohjalaisuudesta,
mikä puhtaasti köyhyyden sanelemasta
pakosta. Kun elämää raamitti yleisestikin
ankaran työn ja hyödyllisyyden tarve,
paheksuttiin helposti muutakin turhana
pidettyä, kuten piirtelemistä tai lukemis-
ta.

– Kun lapsena ompelin kaavapaperien
säilytyspussia ja kirjailin pussin päälle
ketjupistoilla sanan "Kaavat", minulle
töksäytettiin, että "tuollaanen näpertä-
minen on kyllä turhaa ajanhaaskoota..."

Sisustuksessa värien vapautta

Mantereen luovuus ja värien käyttö puh-
kesivat valloilleen hänen muutettuaan
alta parikymppisenä Lappiin. Hän opis-
keli Lapin yliopistossa tekstiilitaidetta ja
loi opintojen ohessa hehkuvia, värikkäitä
tekstiiliteoksia ja sisustuksia Levin mat-
kailukuningattaren **Päivikki Palosaaren**
hotelleihin.

Teos nimeltä Punaanen.

Lukuisat punaisen sävyt, hohtavat ketjut ja helmikoristeet – siinä
elämän ilo ja koreus ovat valloillaan.

Pro gradu –tutkielmaa tehdessään Man-
tere havaitsi, että myös lapualaisella kau-
neuden kaipuulla oli ollut oma väylänsä.
Vaikka vaatenormi oli askeettinen, sisus-
tustekstiileissä oli ollut suurempi vapaus
käyttää värejä ja koristelua. Sivistyneissä
körttiperheissä esteettisyys sai näkyä ko-
din sisustuksessa. Saatettiin jopa sijoittaa
tunnettujen taiteilijoiden maalauksiin.

Mantere sukelsi suurella kiinnostuksella
kotiseutunsa käsityö- ja tekstiilihistoriaan.
Pro gradu –tutkielma *Isun kutomat erustat
ja taloon vanha tākänā* käsitteli sisustustek-
stiilikulttuuria Lapuan Haapakoskella ja
Tiistenjoella 1850-1940. Hän penkoi työ-
tään varten maatalojen emäntien kanssa
näiden aittoja ja vinttikomeroita löytääk-
seen kotiseutunsa kauneimmat tekstiilit.
Vuodevaatteista löytyi pitsiä, liinoista
hapsuja ja seinävaatteista värejä.

– Isäni ja mummani ovat käyneet Kar-
hunmäen opiston, ja oli hämmästyttävä
havainto, että siellä on opetettu naisille
jo 1930-luvulla monipuolisia käsi-
työtekniikoita. Körttikodeissa on
sallittu aika monenkirjavia kuose-
ja tākänōissä, rekipeitteissä ja väl-
lyissä. Nuoret naiset valmistivat
runsaat kapiot, eikä suuri määrä
ollut synti, koska se merkitsi va-
rallisuutta ja varautumista.

Punakapina elää

Saatuana maisterin paperit Man-
tere opiskeli tekstiilitaidetta Skot-
lannissa ja tuurasi alan professoria
Lapin yliopistossa. Maailmalta hän
palasi lopulta kotiin Haapakoskelle
ja perusti ateljeen mummonsa na-
vettaan. Siellä on syntynyt käyttö-
tekstiilien kuoseja, tekstiilitaidetta
ja valaisinmuotoilua.

Vieläkin hän tekee töitä punai-
sen kammoa vastaan. Uusimman
tekstiili-teoksen nimi on *Punaanen*.

– Ompelin punaisen päälle uhmalla
sydämen kyllyydestä kultaa ja kiiltävää,
kaikkea sitä mitä on pidetty liian koreana.
Erään päiväkodin seinälle tein korean,
ihanan riikinkukon, jossa värit hehkuvat
ja paljetit välkehtivät. Tällaiset työt ovat
irtautumista siitä, mihin ympäristö on
minua kasvattanut. Se on pientä kapinaa,
aivan eheroon taharoon (tahallaan).

JOKIPUUN
PELLAVA 1920

Lähikäsiyötä Lapualta.

Kotimyymälä ja nettikauppa
www.mummadesign.com
Karhunmäentie 948, Lapua
p.040 7721698

Kaikki tiet vievät Karhunmäkeen

Kylän yrittäjät yhteistyössä

Wanhan Karhunmäen körttimuseossa oleva kuva on otettu Kiuruveden herättäjäjuhlista vuonna 1981. Karhunmäen puuhaihmiset Tiia Ylinen ja Heikki Keisala istahtivat "seurapenkille".

Sompin kellovalimon pihassa kumahtelee 1800-kiloinen pronssikello. Vanhempiansa jälkeen valuperinnettä jatkanut tytär Eeva Somppi esittelee kellon kumahuksia, jotka kiirivät kauas.

Niina Koivusalo haluaa tehdä työtä hyvällä päällä olemisen puolesta. Hänen yrityksensä Mummadesing on siitä hyvä todiste; kuoseissa elävät maaseudun rikkaat perinteet.

Karhunmäen kylä on oivallinen esimerkki siitä kuinka vireät yritykset tuovat esille kylän omaleimaisuuden ja historian. Yhteistyön nosteessa yritykset ovat järjestäneet muun muassa kyläpäiviä, joissa pistetään pystyyn käsityöläistori ja pidetään ovet avoimina kylän eri kohteisiin.

Wanha Karhunmäki, Kellovalimo Somppi, Jussin Viini, Jussin Tupa, Mummadesing ja Islanninhevostalli Topar ovat olennainen osa Karhunmäkeä. Nykypäivään päivittelyssä kylässä voi silti aistia aikakauden, jona miehet lähtivät Karhunmäestä sotaan virsiä veisaten. Kylässä on musiikintekijä **Pekka Simojoen** laulun sanoin vielä jäljellä: "mullan makua ja taivaan tuoksua".

– Siionin virsiä ei lauleta missään niin komiasti kuin Karhunmäessä, selvittää opiston eri vaiheissa elänyt puuhämies **Heikki Keisala** seuraavien kommentteja.

Karhunmäen opistoon sitoutuneiden ihmisten talkootyö on aina ollut opiston kantava voima. Apu on edelleen tarpeen 200 hengen juhlatilojen järjestelyissä tai pitopöydän kattamisessa. Tänä päivänä Wanha Karhunmäki on leirien, kokousten ja juhlien pitopaikka.

Toiminnanjohtaja **Tiia Ylinen** on itsekin vaikuttanut opiston perinteisiin pohjautuvasta toiminnasta. Hän näkee vireän vapaa-ajankeskuksen edustavan elämässä jotakin peruspysyvää, vaikka aikakausien muutokset tuovat toimintaan uusia vivahteita. Hän uskoo Wan-

han Karhunmäen olevan kaiken nähneille ihmisille luksusta.

– Melun ja ainaisen kiireen keskellä kiireettömyys voi olla elämys.

Hyvä kello kauas kuuluu

Sukutilan yrityskolmikkoa edustavat Sompin kellovalimo, viinitila ja tilausravintola. Vieraat toivotetaan tervetulleiksi tykinlaukauksella kellovalimon pihamaalla, ja 1800-kiloisen pronssikellon kumahuksukset kiirivät yli Karhunmäen.

Jussi ja Maija Sompin 1970-luvulla perustamaa kellovalimoa jatkaa **Eeva**-tytär miehensä **Juhani Kiviojan** kanssa. Valimossa syntyy erikokoisia kelloja ja taidokkaita pronssivalutuotteita. Varsinkin kesäisin Sompin pihamaa täyttyy asiakkaista ja turistibusseista, kotimaan lisäksi hyvä kello on kuulunut ulkomaille saakka.

Valutöitä tehdessään Eeva ja Juhani miettivät talon puolityhjien kellaritulojen hyödyntämistä; vähitellen heille hioutui idea viinitilan perustamisesta. Tällä hetkellä Sompin Viini on maankuulu vii-

neistään. Puhtaista kotimaisista raaka-aineista tehdyt viinit oikeuttavat heidät käyttämään Joutsenlippu-tunnusta.

Uuden tulemisen on kokenut myös tilaan kuuluva vanha hirsirakennus. Entiseen kuosiin ehottetussa talossa toimii tilausravintola Jussin Tupa. Pitopöydän herkut tehdään sukupolvesta toiseen periytyneillä resepteillä, uusilla makuelämyksillä maustettuna.

Eeva Sompin omiin herättäjäjuhla-muistoihin kuuluvat muun muassa Jussin isän hänelle ostamat uudet kumisaappaat, koska "juhulapaikoolla oli useen saateesta johtuen niin rapaasta".

Elävä maaseutu

Sompin ja Wanhan Karhunmäen kainaloon sijoittuu tunnelmallinen Mummadesing. Yrityksen tuotteiden suunnittelija ja tekijä, ylistarolais-lapualainen **Niina Koivusalo** tekee työtä hyvällä päällä olemisen puolesta. Pohjalaisaiheisissa pellava- ja puuvilla-pellavatuotteissa hymyilevät huivipäiset mummat ja rivissä ovat puukot, "jonka käriellä mä sun nimes kaiverrin meirän laron seinähän".

Koivusalolla on vahva näkemys maaseudun elävänä pitämisestä ja halu siirtää perinteitä esiäitien kädentaidoista. Hän on ideoinut tuotantoaan käyttötekstiileistä asusteiden suuntaan, joissa pohjalaisuus henkii uutena ja raikkaana.

– Valmistan tuotteeni itse alusta loppuun saakka. Haluan niiden olevan sekä aiheeltaan että materiaailtaan aitoja ja paikallisia tuotteita.

Kotomarkilla Karhunmäessä, keskellä entisiä viljapeltoja on kesäisin avoinna idyllinen Mummadesing-kesäpuoti. >>

>> Valloita lakeus hevosen selässä

Huutoetäisyyden päässä käyskentelevät metsäisissä pihattotarhoissa islanninhevoset ja shetlanninponit. Hevostalli Topar kuuluu Mummalesingin tavoin Karhunmäen uusiin yrittäjiin. Varmojen ja rauhallisten islanninhevosten kyydissä voi tutustua lakeuden pelto- ja jokimaisemiin.

Toparin emäntä **Kirsi Pietilä** kertoo löytäneensä talliinsa todelliset kultakimpaleet, jotka ovat vieneet ihmisten sydämet. He, jotka koskaan eivät edes kuvitelleet nousevansa hevosen selkään, ovat löytäneet metsäretkillä itsensä ja luonnonrauhan uudella tavalla.

Kirsi Pietilä on miettinyt kiireisille ihmisille kokonaisvaltaisen rentoutumispaketin järjestämällä Topariin Friskooretken, virkistystapahtuman. Ratsastus- ja luontoelämyksen lisäksi idyllisessä ympäristössä on mahdollisuus täysihoidon: ruokailuun, yöpymiseen, hierontaan, savusaunaan ja vyöhyketerapiaan.

Pietilä antaa naapureilleen kehuja.

– Olen saanut luvan kulkea metsäreitille heidän pellonreunojaan, koska en halua pitää hevosillani rautakenkiä kesällä. Se mahdollistaa issikoilleni ihanan olotilan: kesät kengättä.

Laukkeat islanninhevoset ottavat ihmiset heti laumansa jäseniksi, kertoo hevostalli Toparin emäntä Kirsi Pietilä. Kuvaan asettuivat myös Koldi ja Neetta.

LAIHIAN MALLAS

– puhtaasti viljasta –

www.laihianmallas.fi

Vietä meillä onnistunut kokous, koulutus tai TYKY-päivä!

Viihtyisä kokoustila/
ravintola
10-80 hengelle

Kauniit, tasokkaat
huoneistot
omalla saunalla

Jokaisessa huoneistossa
oma parveke
upealla näköalalla

Ravintolassa A-oikeudet. Karaokelaitteet käytettävissä.

Tarvittaessa järjestämme ohjelmaa.

Ota yhteyttä - suunnitellaan juuri teille sopiva kokonaisuus.

Tervetuloa meille - arjen yläpuolelle!

SIMPSION

HOTEL -
RESTAURANT

KULLAS

INFO@SIMPSIONKULLAS.FI
WWW.SIMPSONKULLAS.FI

P. 06-4338 560
YLÄKALLIONTAIVAL 12, LAPUA

Karehrittavan komiaa kamaa kotia tai kaverille

Kannattaa käyrä kurkkaamas ;)

Maharottomia herättäjätarjouksia koko viikonlopun

Juhlien aikaan avoinna
aamusta iltamyöhään

Kauppakatu 8
62100 Lapua
Puh. 050 361 2021

elisse

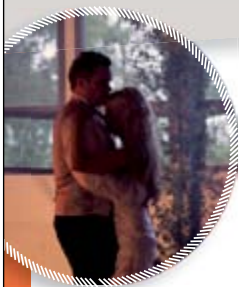
Oskarinkatu 1, Lapua
p. 06-437 4212
www.marimekko.fi

marimekko®

Wanha Karhunmäki 100 vuotta 2014

Tervetuloa idylliseen perinneympäristöömme

**Wanha Karhunmäki,
vapaa-ajankeskus**

- Leirit
- Juhlat
- Kokoukset
- Pitopalvelu
- Majoitus- ja ohjelmapalvelut
- Kota ja saunat

**Ensimmäinen
herännäishenkinen
kansanopisto**

- Körttimuseo
- Körttiseurat
- Puodistamme mm.
Lintukodon suositut
körttipatsaat

Wanha Karhunmäki, Karhunmäentie 923, 62100 Lapua
Puh 06-437 7757 Email info(a)wanhakarhunmaki.fi Web www.wanhakarhunmaki.fi

POWERPARK

Yli 100 hehtaaria

ELÄMYKSIÄ

Kun 13 vuotta sitten Lapuanjoen varteen luotiin perusta kartingradalle ja kelohonkahotellille, teollisuusneuvos **Jorma Lillbackan** mielessä oli jo ajatus jostain aivan ennennäkemättömästä ja taskussa lukematon määrä ulkomaanmatkoilta mukaan tarttuneita ideoita. Tänä päivänä PowerPark on suomalaisen maaseutumatkailun erikoisin menestystarina; yli 100 hehtaaria elämyksiä koko perheelle keskellä Pohjanmaata, Kauhavan Alahärmässä.

13 vuoteen mahtuu paljon paitsi kartingradan vauhtia ja tiukkoja mutkia, huvilaitteiden kieputusta ja korkkiruuveja myös lukuisia vasaraniskuja, rakennustöitä, viimeistelytöitä ja tietenkin yhä uusia visioita. Huimien huvipuistolaitteiden lisäksi alueelta löytyy nyt kartingrata, hevoskeskus, Suomen ainoa 5D-teatteri, hotelleja, huoneistohotelleja, teemoitettuja mökkejä, campingalue sekä useita ravintoloita ja kahviloita.

Elämyspuistossamme käy vuosittain yli 400 000 vierailijaa.

**Toivotan sinut lämpimästi tervetulleeksi
sekä viihtymään PowerParkiin!**

Mikko Kiviluoma
Johtaja

POWERPARK LUMOAA UPEILLA PUITTEILLAAN JA AINUTLAATUISELLA TUNNELMALLAAN!

Katso lisää www.powerpark.fi tai ota yhteys myyntipalveluumme puh. 06 4854 100 | info@powerpark.fi

Saat K-Plussaa yli 3000 ostopaikasta.

K-Plussa on Suomen monipuolisin kanta-asiakasjärjestelmä.

K P L U S S A

Kaikki mitä tarvitset

Tarjoustakuu K-Plussa-
tarjoudissa aina vähintään

-10%

Lisäksi K-Plussa-
pisteillä etusi jopa **-5%**

Tilaa itsellesi ilmaiset näyttenumerot.

Jokainen ihminen on Luojan luoma ihme.
Kotimaa kertoo,
mitä siitä seuraa.

Kotimaa päivittää kerran
viikossa Suomen
suurimman yhteisön,
kirkon, kuulumiset.
Lehti kertoo myös
kiinnostavia tarinoita
ihmisistä sekä pyhästä
arjessa.

Nauti lukemisesta,
jossa on sisältöä.

Tilaa ilmaiset Kotimaa-lehden näyttenumerot 3 kpl

Kotimaa
maksaa
posti-
maksun

KOTIMAA-YHTIÖT
Vastauslähetyks
Tunnus 5001582
00003 Helsinki

Nimi

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Puh. (myös suunta)

Sähköposti

Voit tehdä tilauksen myös

• puhelimitse **020 754 2333**
Lankapuhelimesta: 8,35 snt/puhelu + 7,02 snt/min.
Matkapuhelimesta: 8,35 snt/puhelu + 17,17 snt/min.

• sähköpostilla **tilauspalvelut@kotimaa.fi**

Yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa suoramarkkinointiin henkilötietolain mukaisesti. Näyttenumeroetu koskee vain tilauksia Suomessa.

Perinneleikit

kasvattavat iloon ja huolenpitoon

Yli sata lasta vilistää joka kesä kahden viikon ajan Ränkimäen talomuseolla Lapualla. Tytöt ja pojat leikkivät yhdessä piilosta, kirkonrottaa ja kymmentä tikkua laudalla museon 1850-luvun pihapiirissä vanhojen rakennusten lomassa. Välillä tiimellys taukoaa eväshetkeen, ja takkatulen rätistessä lapset kuuntelevat entisajan tarinoita vanhan tuvan penkeillä ja lattioilla istuen.

Perinneleikkipäivät alkoivat 2001 ja olivat heti menestys. Alkuaikojen leikkijät ovat kasvaneet ohjaajiksi, jotka palaavat maalaistalon ainutlaatuisen tunnelmaan kuin omaan mummolaansa. Mikä innostaa yhä kasvavan joukon mukaan joka vuosi?

– Leikkiminen on vain niin mahdollottoman mukavaa. Kun ohjaajat heittäytyvät leikkiin, se tempaa lapsetkin mukaan, kertoo Lapua-Seuran puheenjohtaja **Johanna Ikola**.

Saa koskea

Kun Ikola 12 vuotta sitten alkoi herätellä museota unohduksen alta, hän repi ensi töikseen seinistä ja hyllyjen reunoista pois laput, joissa luki ”ei saa koskea”.

– Lapsen pitää saada koskea ja tuntee, jotta hän voi ottaa museon omakseen ja eläytyä esi-isiensä elämään. Ja esineet todella puhuvat. Kauniisti valmistetut työkalut, astiat ja tekstiilit ihmetyttävät tehdastekoisiin esineisiin tottuneita lapsia. Ei ole sellaista puulusikkaa tai kaapinovea, jossa ei olisi jokin turhanaikainen kiehkura kertomassa, että kauneus kuuluu kaikille. Eräs poika aivan tärisi, kun havaitsi, miten kauniisti piilukirveen varsi oli muotoiltu.

Ikkunoita historiaan avataan myös tarinoin. Arjen ja juhlan tapakulttuuri tulee tutuksi luontevasti ristiäisistä hautajaisiin. Mitään ei ennen saatu valmiina, vaan vedet piti kantaa, tulet sytyttää ja ruoka nostaa pellost.

– Kaikki piti tehdä ahkerasti ja ajallaan, jotta selviydyttiin. Silti uskottiin tulevaisuuteen ja Jumalan johdatukseen. Nämä seinät ovat kuulleet paljon virrenveisuuta ja rukousta.

Johanna Ikola haluaa valaa jokaiseen lapseen ja nuoreen elämänrohkeuden, joka ei nujerru vastoinkäymisiin.

Pienimmätkin mukana

Museon tärkeä sanoma on kunnioitus menneiden polvien työtä ja perintöä kohtaan.

– Se on perimmältään neljännen käskyn muistamista, ”kunnioita isääsi ja äitiäsi”. Vaikkemme aina voi arvostaa kaikkia heidän tekojaan, voimme kiittää ja huolehtia siitä perinnöstä, jonka olemme heiltä saaneet – tästä museostakin. Kun ymmärtää menneiden polvien työn velvoittavuuden, ei tarvitse pelätä tämän päivän ankeuttajia. Tämä elämänrohkeus täytyy valaa jokaiseen lapseen, nuoreen ja aikuiseen.

Perinneleikkien ilmapiiri perustuu ajatukseen ”rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.”

– Se merkitsee kunnioitettavaa kohtelua pienimmästä suurimpaan. Täällä heikkoa autetaan, ohjataan ja pidetään mukana.

**Mikä innostaa
yhä kasvavan
joukon mukaan
joka vuosi?**

POISTOPÄIVÄT

Hurjat poistopäivät Shopissa 3.-6.7.2014. Tervetuloa penkomaan torstaina ja perjantaina klo 12-18, lauantaina ja sunnuntaina klo 10-15. Paljon kankaita esimerkiksi tyynyihin, sohviin, päiväpeitteiksi, verhoiksi, pöytäliinoiksi hintaan 10 €/kg (=n. 5€/m).

K&H ANNALA OY • Lankilantie 90, 62100 Lapua • Puh. (06) 433 8043 • www.annala.fi
Avoinna: ke-pe 12-18, la 10-15. Ryhmät sopimuksen mukaan.

VILLA
ANNALA
Café & Shop

Lapsiperhe on tyytyväinen valtakuntaansa

Neljävuotias Sofia Marjamäki pomppii sohvalla vanhempiensa selän takana. Sofia ei lähde arvuuttelemaan, mikä olisi Lapualla erityisen hyvää. Hän on iloinen ja tyytyväinen kaikkeen.

Anne ja Mika Marjamäki valitsivat Lapuan asuinpaikakseen, koska se oli niin sopivasti molempien silloisten työmatkojen puolivälissä. Kodin sijaintia pohdittaessa Annen työ oli Alajärvellä ja Mikan Kauhavalla.

Jonkin ajan kuluttua kotipaikan valinnan jälkeen avautui Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa talousjohtajan paikka, johon Anne Marjamäki valittiin. Puolison työ lvi-vastaavana Kauhavan varuskunnassa loppuu varuskunnan toiminnan loputtua, mutta Mika Marjamäen lvi-tekniikan taidoille riittää kysyntää Lapualla ja lähiympäristössä.

Itse suunniteltu ja pitkälle itse tehtykin täystiilitalo nousi uudelle Ritavuoren asuinalueelle. Mäkinen ja kallioinen Ritavuori ei ole tyypillisintä lakeutta. Alueella on monipuolisia ja monen kokoisia tontteja, jotka antavat tilaa yksilöllisille asumisvaihtoehdoille.

Marjamäkien tavoin usea muukin perhe on havainnut Lapuan olevan sopivassa paikassa, keskellä Etelä-Pohjanmaata. Maakuntakeskukseen Seinäjoelle on parinkymmenen minuutin matka. Lähes samassa ajassa Lapualla tavoittaa Härmänmaan, Järvisseudun tai Kyrönmaan.

Lapua on ollut viimeisen vuosikymmenen aikana yksi maakunnan harvoista kasvukaupungeista. Lapualaisten luku on noussut noin sadan asukkaan vuosivauhdilla, mutta pelkkä suotuista sijainti ei kehitystä ja kasvua vielä takaisi.

Kaupunki mainostaa itseään perheeseen kaupunkina ja kotien valtakuntana. Teemojen toteuttamiseen pyritään myös kaupungin strategiassa ja kaikessa päätöksenteossa. Tämä tarkoittaa eri-ikäisten ja erilaisessa elämäntilanteessa olevien asukkaiden tarpeiden ja toiveiden huomioimista.

Mika, Anne ja Sofia arvostavat kotikaupunkinsa aktiivisuutta ja kehittymistä.

Marjamäet myöntävät, että heidän elämäntilanteessaan ei pääse vielä testaamaan kaikkia kaupungin tarjoamia palveluja. Tällä hetkellä heillä on kokemusta hyvin toimivasta päivähoidosta sekä runsaasta kulttuuri- ja virkistystoiminnasta.

Marjamäkien ulko-ovelta on kiivenheitto uudelle kuntoradalle. Lasten leikkipuisto on asuinalueen keskellä. Kulttuurikeskuksen kirjasto, naisvoimistelijoiden jumppa ja kansalaisopiston liikuntaleikkikoulu tarjoavat virkistystä vapaa-aikaan erityisesti äidille ja tyttärelle.

– Minulle parasta virkistystä on avontouinti ja sauna Simpsiön hiihtomajalla, sanoo Mika Marjamäki.

Anna ja Mika Marjamäki miettivät, että hyvä asuinpaikka ei ole yhdestä tai kahdesta asiasta kiinni. Hyvä - tai se paras - kotipaikka muodostuu kokonaisuudesta. Siihen kuuluvat työ, asuminen, ihmiset ja palvelut.

– Ehkä tuo Simpsiö on yksi hyvä ve-tonaularvelevat Marjamäet.

– Mutta tärkeää on sekin, että Lapua on kasvava ja aktiivinen, eteenpäin menevä kaupunki.

Sofia Marjamäellä on tilaa leikkiä omassa kodissaan ja yllin kyllin ikätoverien leikkiseuraa naapurustossa.

Keskitä. Saat etuja.

Kokeile bonuslaskurilla, paljonko sinulle kertyisi OP-bonuksia. Käy myös testaamassa mitä etuja saisit keskittämällä pankki- ja vakuutusasiointisi meille.

Bonuslaskuri ja Testaa etusi -testi löytyvät osoitteesta op.fi/edut.

ETELÄ-POHJANMAAN
Osuuspankki

KOKO PERHEEN EDULLINEN OSTOSPAIKKA!

PRISMA HYLLYKALLIO
Hyllykalliontie 2, 60510 Hyllykallio
Puh. 010 76 46100

RATKAISEVAN EDULLINEN
 PRISMA
prisma.fi

eepee110.fi

Mainos *Santala*

MEILTÄ LAADUKKAAT

- ★ Suurkuvat
- ★ Kangasbänderollit
- ★ Teippaukset
- ★ Kyltit
- ★ Asustepainatukset

Raimo 050 363 0034
Turo 050 555 2911

www.santala.net

Paikallislehti lähellä sinua

Lapuan Sanomat

Sanomatie, 62100 Lapua
puh. (06) 438 7352, fax (06) 433 8901
ilmoitukset@lapuansanomat.fi

Huom!

Meiltä myös edullisia väritulosteita.

Mainonnan ammattilaisina hoidamme yrityksesi koko markkinoinnin.

www.lapuansanomat.fi

Talo

täynnä tarinoita ja historiaa

Vuonna 1917 perustetun kutomon korkea laatu perustuu neljän sukupolven aikana kertyneeseen osaamiseen sekä modernin teknologian hyödyntämiseen. Annala on tällä hetkellä Suomen ainoa huonekalukankaita valmistava kutomo. Väylät ovat avautuneet myös vientiin.

Annala Oy:n huopateollisuudessa on sen historian aikana lähdetty päivän vaatimuksiin askel kerrallaan. Nykypäivän sisustuskankaat soveltuvat moniin käyttötarkoituksiin päiväpeitoista verhoihin ja autoista veneisiin.

– Pääkohteitamme ovat julkisten tilojen, esimerkiksi hotellien ja ravintoloiden sisustusprojektit, kertoo toimitusjohtaja **Hanna Kortesoja**.

Villa on kuitu ja kahvio

Jokirannassa, kosken kuohujen äärellä toimivan kutomon kainalossa on tehtaanyymälä Villa CafeShop, unelmamiljöön kankaiden ja sisustustuotteiden kauneudelle. Paikasta on muodostunut yksi Lapuan matkailukohteiden helmistä.

Villa Cafen sanakirjaesitteessä mainitaan osuvasti villa-nimen monet ulottuudet: ”Villa on laadukas, paloturvallinen, itse puhdistuva luonnonkuitu, villa on myös veden äärellä sijaitseva vapaa-ajan asunto”.

Kortesoja tarkentaa, että Villa CafeShop ei ole perinteinen sisustusmyymälä, vaan se on koti, jossa kaikki on myytävänä ja joka muuttuu jokaisen ostoksen myötä. Koti on täynnä tarinoita ja historiaa jota kirjoitetaan luettaessa. Se on koti, joka tarjoaa ideoita, kohtaamisia, ja kupillisen kahvia tuoksuvan pullan kera.

Tuliainen juhlista

Juttua tehtäessä kutomossa oli suunnitteilla Lapuan herättäjäjuhille sopiva tuote. Todennäköisesti se on joko kaitaliina, tabletti tai sitten aivan jokin muu. Keskeisin asia on kuitenkin herättäjäjuhlien logo.

– Usein ihmiset haluavat viedä juhlista muiston mukanaan. Pyrimme työssämme tuomaan esille Lapuan omaleimaisuutta ja herättäjäjuhlan perinteitä. On merkittävää, että voimme jättää työhön kädenjälkemme, Kortesoja korostaa yrityksen arvoja.

Annalan kutomossa valmistuu Lapuan herättäjäjuhille omaleimainen tuote. Toimitusjohtaja Hanna Kortesoja tarkistaa, kuinka kuviot toistuvat mallikkapaleessa.

Villa Cafe on kutomon tehtaanyymälä, jossa on säilytetty lähes satavuotiaan rakennuksen historiaa, nykypäivään päivitettyinä.

TEKSTI ja KUVAT
Mirja Mattila

Simpsiöltä näet seitsemän kirkon tornit

Simpsiö on ollut kautta aikojen ilmestys. Lapualaiset ovat aina puhuneet 132 metriä merenpinnan yläpuolella kohoavasta kvartsiittimuodostumasta hyvin luontevasti ja ylpeästi vuorena.

Simpsiön rinteet ovat eteläpohjalaisten ohella ruotsinkielisen rannikon perheiden ahkerassa käytössä.

Simpsiönvuoren osoittamisessa ulkopuolisilla on kuitenkin pitänyt olla tarkkana. Kaikki eivät ole ymmärtäneet lakeuden reunassa olevaa komeaa kohoumaa vuoreksi. Sellaiselle nimelle on uskallettu jopa naureskella.

Simpsiöllä on tarujen mukaan asunut peikkoja, 1700-luvulla siellä on kuulemma mestattu ihmisiä ja Töysän jättiläinen Tohni on kantanut Simpsiöstä kivenjärkäleen Kyrön kirkon rakennustarpeiksi. Ne ovat taruja, joiden todenperäisyyttä on vaikea vahvistaa.

Totta on, että Simpsiön yli on kulkenut jo 1300-luvulla kirkkotie Töysästä Kyröön. Ja edelleen historiaa tuntevat voivat löytää Simpsiöltä kivisen piispanpenkin, kulkijoiden oivan levähdyspaikan.

Suurempaa valtakunnallista julkisuutta Lapua ja Simpsiö saivat 1960-luvun alussa, kun vuoden huipulle nostettiin Yleisradion radiomasto. Yötä päivää maston kärjessä vilkkuva valo viestitti maakunnalle, että Lapualla valvotaan – muidenkin puolesta.

Simpsiön ainutlaatuista maastoa hoksattiin ruveta hyödyntämään samoihin aikoihin. Murtomaahiihto, mäkihyppy, laskettelu, patikointi, suunnistus ja retkeily olivat eri vuodenaikojen mukaisia ja lapualaisille mieluisia liikuntamuotoja.

Lapuan Virkiän keulamiehille kirkastui 1980-luvun alkuvuosina, että Simpsiön rinteillä voisi mahdollisesti hiukan ansaitakin. Rinnehihtokeskus avattiin 1984 ja siitä lähtien ovat erityisesti ruotsinkielisen rannikon perheet lasketelleet Lapualla.

– Ei ole liikaa kehumista, kun sanon, että laskettelulle on Simpsiöllä alueen parhaat olosuhteet. Täällä on turvallista lasketella. Hiihdosta pitävälle on rinteiden ympärillä erinomainen latuverkosto. Lomailijoiden käytössä on viihtyisiä mökkikylä sekä uusi hotelli, Rinnemestareiden toimitusjohtaja **Martti Kivisaari** kertoo.

Kivisaaren talvet ovat kuluneet vuosikymmenien ajan rinteessä laskettelijoita palvellen. Yksi parhaista kausista oli talvi 2012-2013. Laskettelijoiden määrä kohosi noin 120 000:een.

– Saamme olla Simpsiöstä ylpeitä, on Kivisaaren vakaa mielipide.

Alajoki – lakeuden lapsen sielunmaisema

Lapuan Alajoki on Suomen suurin yhtenäinen viljelyalue.

Professori **Jaakko Elenius** tiesi sanoa sen karusti ja koskettavasti: ”Lakeus on silmittömän työnteon hirmuinen pyhättö.” (Kirjapaja, 1997: Lakeuden kirkot)

Elenius jatkaa kirjassa:

”Lakeus ei ole luonnollinen, alkupeäinen, neitseellinen maisema. Ei se tältä näyttänyt, kun se ajan aamuna lähti Luojansa kädestä. Ei suinkaan.

TEKSTI
Maiju Lemettinen
KUVAT
Päivi Aila
Jukka Kontkanen
Johanna Sippola

Jokainen lakeuden neliösentti on ihmiskäden luomus, suoviljelyn tulosta. Se on kysynyt miljoonia kuormia savea ja hiekkaa. Kirvestä, kuokkaa ja lapiota. Monen sukupolven ajan miehen hartioista kaiken. Ja naisen.

Luontomaisema muuttui tässä kyydissä kulttuurimaisemaksi, mutta ei yksin se. Myös ihminen muovautui. Vaikutussuhde on ollut molemminpuolinen.”

Eleniuksen mukaan suppea, mutta varsin oikeaan osuvan diagnoosin lakeuden kypsyttämästä pohjalaisuudesta on **V.A. Koskenniemi** kirjoittanut Nuijamiesten marssiin:

”Ken on syntynyt lakeilla Pohjanmaan, hän kantaa tuomion tunnossaan.”

Tasaisilla lakeuksilla, metsättömillä aukeilla, on vaikea peitellä tekojaan ja vältellä tutkivia, syyttäviä katseita. Olipa täällä syntynyt tai muualta tullut, aina joutuu silmälläpidon alaiseksi, kirjoittaa Elenius.

”Ei millään tahdo löytää paikkaa, mihin lymytä, kun ääni kysyy: Missä olet, ihminen? Tässä sitä on seistävä katseltavana, ikään kuin näyttämöllä, koko ajan julkisuudessa, paineiden alaisena, tuomion tunnossa. Erehdyksiä varoen ja virheitä vältellen.

Paljon tämän kauempaa ei ole tarvitse hakea selityksiä pohjalaiseen kansantautiin: virheettömän suorituksen tavoitteluun ja suorituskeskeiseen arvomaailmaan.

Riittää, kun käännähtää lakeuksilla, ja tajuaa miten kauas kaikki kuuluu ja näkyy.”

Kunpa kuuluisi kuovin huuto

Luontokuvaaja **Benjam Pöntinen** on haikunut asumaan lakeuden reunalle

Lapuan Alahellaan. Hänelle lakeus on kaivo, josta hän ammentaa kuviinsa ja teoksiinsa jatkuvasti uutta ihmeteltävää. Lakeus ei ole yhden tai kahden asian summa, vaan kokonaisuus, ympäri vuoden.

– Keväiset tulvalammet, missä on hanhia ja joutsenia, ovat kieltämättä nähtävyys, sanoo Pöntinen.

Väkevin lakeuskokemus hänellä on 1980-luvun puolesta välistä. Mies meloi kanootilla tulvajärven keskellä kelluvaan latoon ja majoittui sinne pariiksi päiväksi. Koko ympärillä oleva maailma tuntui olevan täynnä lintuja.

Pöntistä huolestaa lakeusmaiseman muuttuminen. Tilusjärjestelyt tuntuvat vievän viimeisetkin avo-ojat. Se tarkoittaa työtyöhyppien ja kuovien vähenemistä.

– Lakeuden ylle kuuluu kuovin huuto. Voiko lakeutta edes olla ilman sitä, Pöntinen kysyy.

Hän myöntää, että kevättulvat, jotka ovat lakeuden vaikuttavia luonnonilmiöitä, merkitsevät lakeuden asukkaalle hiukan erilaista kokemusta kuin tulvaturistille.

Oman kodin pysyminen kuivana alkaa nousta tärkeämmäksi arvoksi kuin peltojen ylle levittäytyvä järvi.

Puutarhassa saa ihmetellä

Jokilaakson matkailupuutarha Nurmonjoen varressa ja keskellä Lapuan kaupunkia tarjoaa oikeastaan yli 10 000 yllätystä. Niin paljon tässä vuodesta 1999 lähtien rakennetussa puutarhassa on erilaisia kasveja.

Puutarha on yli satavuotiaan emäntäkoulun ympärillä, ja tulvillaan vanhan ajan idylliä ja lumoa. Moderninkin puutarhan rakentaja saa takuulla vinkejä

Matkailupuutarha on rakennettu yli 100-vuotiaan emäntäkoulun ympärille.

ja virikkeitä omien istutustensa tekoon, sillä parin hehtaarin tontti on täynnä kukkia, kivikko- ja kosteikkoryhmiä, puita ja pensaita.

Matkailupuutarhassa saa paitsi katsella myös kosketella ja maistella. Mansikkamaan, marjapensaiden, kasvimaan ja omenapuiden sato on vieraiden nautittavana paikan päällä. Oman astian kanssa ei puutarhassa sentään pidä käyskennellä.

Matkailupuutarha täydentää omalta osaltaan erimerkillisesti Lapuan kaupungin strategiaa, johon kuuluu muun muassa vihreys. Strategian mukaan ydinkeskustaa kehitetään niin, että se pysyy vihreänä ja viihtyisenä paikkana.

Lapuan kaupungin yhteyspäällikkö **Mervi Mikkola** on hyvillään, että puutarhan rakentaminen kiinnostaa matkailijoita enenevässä määrin. EU-hankkeen turvin aikoinaan käynnistynyt matkailupuutarhan toiminta on löytänyt roolinsa Lapuan vetovoimaisuuden vahvistajana.

Ravintola Taivaanpankko

yläkerta ravintolatilat
alakerta sauna-ja kokoustilat

Maakunnan parhaat juhlanäköalat puh. 040 170 3015

Lapuan tuomiokirkossa, Suomen suurimmilla uruilla

VI LAPUAN URKUFESTIVAALI

20.-22.9.2013

Upeat konsertit!

www.lapuanurkufestivaali.fi

kuortane.com

Kuortaneen Urheiluopisto | *Liikuntaa läpielämän*

Kunnon Ikä 60+
Virikkeitä ja
hemmottelua arkeen

Kuortaneen Urheiluopisto | www.kuortane.com
Opistotie 1, 63100 Kuortane, Puh. (06) 5166 111

LEIPOMO - MYYMÄLÄ - LOUNASKAHVILA

HYVÄSKÄ

Lounasaikaan höyryää päivän keitto
SITÄ OIKEAA LÄHIRUOKAA

Lähileivät, uunituoreet pullat
ja maukkait kakut

SUORAAN LEIPURILTA

Puistotie 2, LAPUA • 06-4332 821 • www.hyvaska.fi

Apteekkiasioissa apuna jo vuodesta 1867

Puistotie 2, 62100 Lapua
www.lapuanlakeusapteekki.fi
puh. 433 9000

Lapualaisen Savipaja Lintukodon keraaminen körttimumma oli esillä ensimmäisen kerran Lapuan herättäjäjuhlilla vuonna 1984. Kun mumma viettää Lapuan tulevilla juhlilla 30-vuotisjuhlaansa, perhe on kasvanut asiakkaiden toivomuksesta uusilla perheenjäsenillä. Se osoittaa että herättäjäjuhlat ja lapualainen kädentaito pysyy ja paranoo. Körttiperheen luoja on Lintukodon taiteilija Vuokko Korkeamäki.

Vuokko Korkeamäki teki ensimmäisen körttimumman Lapuan Herättäjäjuhlille vuonna 1984. Sen jälkeen körttiperhe on kasvanut uusilla perheenjäsenillä, ja niiden elämä on jatkunut herättäjäjuhlilta toiseen.

TEKSTI ja KUVAT
Mirja Mattila

Körtit ja enkelit eivät saa loppua hyllystä

Körttiperhe on edelleen haluttu lahja- ja muistoesine. Yhtä haluttuja ovat myös Korkeamäen tekemät enkelit. Niiden suosiota eivät ole vuosikymmenet horjuttaneet, enkeli sopii iloon ja suruun.

– Körtit ja enkelit eivät saa loppua hyllystä, taiteilija on hyvillään asiakaspalautteesta.

Korkeamäki muistaa vuonna 1984 Lapualla pidetyt herättäjäjuhlat, jolloin hänellä oli muutaman muun lapualaisen kädentaitajan kanssa töitä esillä liiketiloissa rautatieaseman kyljessä. Hän toteaa, ettei menekki ollut kovin merkittävää, mutta niistä juhlista alkoi körttiperheen elämä, joka on jatkunut herättäjäjuhlasta toiseen.

Savipaja Lintukoto edustaa lapualaista kädentaitoa ja omaleimaisuutta kauneimmillaan. Haapavedellä heidän tuotteensa ovat esillä yhteistyöyritysten kautta, sillä

Lintukodon isäntäväellä ei ole mahdollisuutta lähteä pois kotoa viikonlopuksi, koska kesäviikonloput ovat matkailun kannalta vilkkainta aikaa.

– Matkailuryhmiltä on tullut jo yhteydenottoja, Korkeamäki iloitsee tulevan kesän näkymistä.

Suosittu matkailukohde

Idyllisessä maaseutumaisemassa sijaitseva Savipaja Lintukoto on suosittu matkailukohde.

Savipaja sai alkunsa Vuokko Korkeamäen keramiikkaharrastuksesta vuonna 1976. Tänä päivänä Lintukodossa näkyy taiteilijan harmoninen sisustamisen sielu ja kuinka keramiikka voi kaunistaa jokaista päivää.

–Pöytätekstiilit, kynttilät ja kukat ovat tunnelmantekijöitä, Korkeamäki esittelee kattausideoita kauneuden keskellä.

Yrityksen kasvupaikka on historiallinen pihapiiri, joka on suunniteltu vanhaa ja uutta rakennuskantaa yhdistäen. Tila on ollut samalla suvulla jo vuodesta 1675 lähtien.

Lintukodon pihaa kaunistavat komeat istutukset, vesiallas ja sitä ympäröivät vesikasvit ja perennat. Viisitoista vuotta sitten aloitettu piharakentaminen jatkuu. Uusiin suunnitelmiin kuuluvat erilaiset elementit, jotka muodostavat luonnollisen maiseman myyntiin tuleville pihakoristeille ja kalusteille.

Astiastoissa näkyy taiteilijan kädenjälki.

Laura Sippola

sukelsi kotipitäjänsä virsiperintöön

Näin kertoo pianisti, laulaja ja säveltäjä, Lapuan Sippolanmäellä kasvanut **Laura Sippola**. Hänen lapsuutensa oli sävelten ympäröimä. Isä **Hermann** on pitkän linjan kuoromies, äiti **Johanna Sippola** kitaran kanssa esiintyvä laulaja. Laura Sippola on Sibelius-Akatemiasta valmistunut musiikin maisteri, joka valmisteleo tohtorintutkintoa, luotsaa Tuki-yhtyetään, säveltää musiikkia useille artisteille ja palvelee seurakuntaansa Helsingissä kirkkovaltuutettuna.

Kipinä Siionin virsiin syttyi 2010 eteläpohjalaisen kansanmusiikkitapahtuman, Lapuan Spelien taiteellisena johtajana. Kootessaan omaa konserttiaan hän oivalsi, että körttiliikkeen laulut ovat vahvasti kansanmusiikkia.

Siionin virsien sovittaminen oli sukellus uuteen. Hän valitsi Siionin virsistä ne, jotka herättivät spontaaneimmin jonkin sovitustiedan. Valituiksi tulivat mm. *Koit, Jeesus, Ristin ruhtinaana, Koska valaissee kointähtönen ja Salli, Jeesus, että saisin vilpittömän sydämen*.

– Melodiat ovat äärimmäisen kauniita. Niistä on kaikki turha kulunut pois. Myös sävelten ja sanojen liitossa on jotain hyvin koskettavaa. Muuten ne eivät olisi säälyneet kansan virsisaarteina.

Omalla tyyllillä

Körttivilsien muunteluperinne rohkaisi Sippolaa tekemään sovituksia omalla tyyllillään. Virsi on pyhä, mutta ei koske maton.

– Tuo laahustava, julistava, ilman vibratoa laulettava veisuu! Olin asunut jo vuosia poissa Lapualta, kun yhtäkkiä havahduin siihen, miten tuttua ja erityistä oli kotipitäjäni lauluperintöön kuuluva Siionin virsien laulutapa. Se kosketti vahvasti. Tämä sävelperintö on körttikulttuurin läpivalaisemaa lapsuuteni Lapuaa.

– Siionin virsillä on runsaasti kansan parissa syntyneitä melodiatoisintoja. Heränneillä on myös aivan oma laulutapansa, johon kuuluu säkeiden päättyminen töksähtävän lyhyesti sekä tavukohtainen sävelkoristelu, melismointi.

Tieto juurista

– Vaikka olin kouluttautunut musiikin parissa jo vuosikymmenet, Siionin virsien piirteet ja erityisyys nousivat vasta nyt tietoiselle tasolle. Tajusin miten vahvasti Lapuan virsiperinne vaikuttaa omaan laulutapaani. En käytä vibratoa enkä pidentele fraasien loppuja. Tämä toi vahvan tietoisuuden omista juurista, Sippola kertoo.

Siioninvirsistä ja pohjalaisista rekilauluista koottu konsertti Lapuan tuomiokirkossa oli menestys. Bändi oli ihmeissään, kun yleisö nousi loppuapplodien jälkeen seisomaan ja veisasi kiitoksena moniäänisesti Herraa hyvää kiittäkää. Sen jälkeen yleisö kerääntyi soittajien luo kiittämään ja vaatimaan niitä levyille. Kuulijoiden toive toteutui, kun Herättäjä-Yhdistys julkaisi konsertin kappaleet cd-levyllä ”Trenkipoika”.

Modernia
monimediaa
yhdeeltä luukulta

i•print

www.iprint.fi

Taukopaikkasi

Lounaskahvila
Myymäli
Peräkärryn vuokraus
Kalastusluvat

Meiltä myös laadukkaat
Neste-voiteluaineet,
-autokemikaalit ja
pienmoottoribensiiniä

Neste Oil Lapua
H. Rintamäki Ky
Kustaa Tiituntie 6, puh. 06-433 9500

PP HYDRAULICS

Kuusikontie 3
62100 Lapua
010 666 6020

myynti@pphydraulics.fi
www.pphydraulics.fi

Kauneinta juhlaasi

PETRIFUN
Quality fabric 2012

TURO TAILOR

SANKAR

BUZO

ESPRIT

FRANSA

Modellia

BUZO

PROMISE

SIGNATURE

Tzi

Cashmere

**MERKKIPUVUT
MAAKUNNAN
HALVIMPAAN
HINTAAN!**

- myös erikois-
pitkät sekä
E-mallin puvut
- upeat stretch-
laadut!

kuvan Tazzia
mekkoon
myös jakku
samaa kuosia

**YKSILÖLLISET
JUHLA-ASUT
KAIKKIIN
ELÄMÄSI
JUHLIIN!**

Fashion scene
H&J Pirttinen

Kauppatie 12 **LAPUA** p. 4332 080

Asiantuntevaa
apteekkipalvelua
Lapuan Keskus-Apteekista

Lapuan Keskus-Apteekki
(06) 433 9700 Lassilantie 1, 62100 Lapua

www.lapuankeskusapteekki.fi

Kouluja käynyt rosvokin on parempi kuin kouluja käymätön

Satavuotiaalle tulevaisuus on täynnä mahdollisuuksia

Lapuan kristillinen opisto on kehittynyt sadassa vuodessa nykyaikaiseksi sivistyslaitokseksi. Juurensa se pitää edelleen herännäisyyden arvoissa.

TEKSTI
Maiju Lemettinen
KUVAT
Päivi Aila

Elettiin 1920-luvun alkua. Karhunmäkeen rakennetun opiston seinät hohkasivat vielä uutuuttaan. Opistonmäki alkoi hiljaksen täyttyä uuden vuosikurssin oppilaista. Rehtori Väinö Malmivaaran Jukka-poika seurasi uteliaana tummissa vaatteissaan saapuvia körttiperheiden nuoria.

Yksi tulija säikäytti pojan perusteellisesti. Kiuruveteläisellä Aku Rädyllä oli yllään vaaleat vaatteet.

Jukka pinkaisi kiireesti kotiin ja huusi vanhemmilleen: pihaan on tullut suruton!

Suomen vanhimpaan herännäisopistoon tultiin pääasiassa herännäiskodeista. Niissä tiedettiin ja myös noudatettiin poikkeuksetta herätysliikkeen sisäistämää pukukoodia. Suruttoman nimen sai esimerkiksi kiharasta tukasta, maallisista kauluksista tai värikkäistä vaatteista.

Opisto nousee

Sata vuotta sitten oppivelvollisuuslakia vasta suunniteltiin. Kansakouluja alettiin rakentaa sinne tänne. Säätyläisten ja porvariskotien lapset jatkoivat kansakoulun jälkeen maan harvalukuisiin oppikouluihin, mutta ne olivat liian teoreettisia ja hintaviakin maaseudun nuorten sivistystarpeisiin.

Henkisten voimavarojen kehittäminen sekä elämän perustietojen ja taitojen hankkiminen nähtiin kuitenkin tarpeelliseksi. Nurmosta Sortavalan seminaariin lähteneiltä nuorilta rupesi tulemaan kirjeitä, joissa kehoitettiin perustamaan opintopiirejä. Halu sivistyä voimistui.

Herännäishenkinen kansanopisto nähtiin ratkaisuna tavallisten ihmisten sivistystarpeeseen. Opiston kannattajat vakuuttivat, että kouluja käynyt rosvokin on parempi kuin kouluja käymätön.

Keskustelua opiston perustamisesta käytiin herännäisjohtajien Mauno Rosendahlin, Wilhelmi Malmivaaran ja Juho Malkamäen johdolla.

Epäilijöitä riitti, eikä opiston sijaintimaakunnastakaan oltu yksimielisiä. Lopulta Malkamäen huomattava lahjoitus sai Herättäjän päättämään, että Etelä-Pohjanmaalle opisto pykätään. Vielä tarvittiin uusi sitkeä neuvonpito, jonka jälkeen opiston paikaksi sovittiin Lapuan Karhunmäki.

Rehtorien murheet

Ensimmäinen rehtori Väinö Malmivaara sai Keisarillisen Suomen senaatilta opiston perustamisluvan saatteena tar-

Opisto kokoaa maakunnallisiin seuroihin ja muihin tapahtumiin usein väkeä juhlasalin täydeltä.

kan ohjeistuksen, mitä talven mittaan sai oppilaille opettaa. Senaatti myös kielsi yhden oppiaineen: yhteiskuntaoppi oli poistettava oppiaineiden joukosta.

Nuoret naiset ja miehet opiskelivat Pyhää Raamattua, kirkkohistoriaa, luonteen kasvatusta, miesten ja naisten käsitöitä, kotitaloutta, maantietoa ja maanviljelystä, laskentaa, kirjanpitoa, musiikkia sekä tarpeen mukaan voimistelua.

Malmivaaran suurin huoli ja murhe oli taloudellisten kysymysten ohella se, millä keinoin rakentaa luottamus etelä-pohjalaisiin ja heränneisiin. Hän uhrasi vuosikertomuksessa enemmän rivejä hengellisen toiminnan kuin arkisen opetuksen kuvaamiselle.

Malmivaaralle oli hyötyä siitä, että hänellä oli jo työkokemusta Kainuun maakuntaopistosta. Eikä tainnut haitaksi luottamuksen synnyttämisessä olla sekään, että hän oli Wilhelmi Malmivaaran poika.

Toisen rehtorin, Jaakko Lammin, päällimmäinen murhe taisi olla se, miten säilyttää opisto kuohuvalla 30-luvulla maltillisella linjalla. Yli kolmenkymmenen vuoden työrupeamaan sisältyivät myös talvi- ja jatkosodan ongelmat ja jälkimainingit.

Vaikka opistossa ei yhteiskunnallisia aineita edelleenkaan opetettu, yhteiskunnan myllerrykset eivät opistonmärkeä ihan kokonaan ohittaneet.

Kolmas ja neljäs rehtori, Paavo Kuopala ja Mauno Leskelä, vastasivat opis-

ton toiminnasta vuosina, jolloin yhteiskunnallinen murros lopullisesti alkoi. Herännäisyyden sisälle ja myös opiskelijarakenteisiin kasvoi muutospainetta. Vanhat kaavat eivät enää toimineet yhtä sujuvasti kuin aikaisemmin.

Viides ja kuudes rehtori, Esa Lipasti ja Sakari Takala panivat täytántöön ja veivät läpi jo aiemmin osittain valmisteltuja muutoksia. Sivistystyö ja koulutus monipuolistuivat. Suomeen tuli peruskoulu ja kansa alkoi oppia maksuttomiin opintoihin. Kansanopisto ei kuitenkaan muuttanut maksuttomaksi.

Seitsemännen rehtorin Pentti Lemetisen vuosikymmenet olivat rakentamisen ja muutosten aikaa. Opiston siirto Karhunmäestä Lapuan keskustaankaan teki maakunnan heränneiden välille railoja, jotka aika on onneksi korjannut.

Uudisrakennus toi opistolle raskaat velat. Rakentamiskauteen kytkeytyi myös selvitys siitä, mihin koulutusaloihin uuden opiston on keskityttävä. Herännäisyyden periaatteista nousi kaksi suurta tehtävää: sivistystyö perheiden hyväksi ja perheiden kanssa sekä kansainvälisyys.

Tulevaisuuden haasteet

Kahdeksas rehtori Simo Ikola aloitti työnsä maaliskuun alussa 2013. Herännäisyyden arvopohja näkyy Ikolan mukaan opistolla edelleen lähimmäisen huomioon ottamisena, ystävällisenä kohtamisena ja auttavaisuutena.

Satavuotiaalla opinahjolla on Ikolan mielestä hyvät edellytykset vastata nykyihmisten sivistystarpeeseen.

– Kokonaisvaltainen näkemys kasvatuksesta ja pedagogiikasta, vuosikymmenten kokemus koulutuksen räätälöinnistä ja yhteisöllisyyttä tukevat puitteet ovat ominaisuuksia, jotka nostavat kansanopiston usein jopa ylivoimaiseksi koulutuksen järjestäjäksi, sanoo Ikola.

– Sivistystarpeen ja vapaan sivistystyön koulutuksen osalta tilanne on haastava ja ristiriitainen, koska toisaalta koulutustarve on suuri esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevien ja maahanmuuttajien kohdalla, mutta toisaalta valtiolta kiristää rahahanoja.

– Maailma ei ole sama kuin sata vuotta sitten opistoa perustettaessa. Opiskelijoiden hengellinen tausta on yhä useammin muu kuin körttiläinen tai kristillinen. Se että opistoon hakeutuu opiskelijoita, joilla on hyvin erilaisia hengellisiä taustoja, viestii luottamuksesta opistoa kohtaan, sanoo rehtori Ikola.

Hän uskoo, että tulevaisuudessakin arvostetaan sitä, että opisto uskaltaa reilusti tunnustaa väriä, eli olla rohkeasti sitä mitä on, siis körttiopisto.

– Omia lähtökohtiaan arvostavan on luontevaa arvostaa toisen lähtökohtia ja erilaisuutta.

Maalaisidylliä puutarhaympäristössä

Kaunis sisustusmyymälä

Oma keramiikkamallisto

- körttipatsaat, enkelit ja käyttöastiat, sisustustuotteet sekä kodin tekstiilit

Palkittu pihapuisto täynnä ideoita

- Kahvipalvelut tilauksesta ryhmille

Lintukoto

Vasunmäentie 351, Lapua

puh. 437 6936 , 050-560 3079

avoinna: ark. 10-18, la 10-15,

(heinä- ja jouluk, su 12-16)

Viitoitus valtatie 19:ltä Shellin kohdalta

Vasunmäentietä 3,5 km

lintukoto.fi

ILKKA

Täynnä elämää

Mukava retkikohde Lapualla

Järjestämme tilauksesta ryhmille kellovalimon ja viinitilan esittelykierroksen ja vaikkapa ruokailun pitopöydästä.

Toimimme nyt myös Lapualla Ison Prässin kahvikassa Vanhassa Paukussa. Tervetuloa myös sinne tutustumaan ja lounastamaan.

Kustaa Tiitun tie 1
www.vanhapaukku.fi

Karhunmäentie 969, 62100 Lapua

www.jussinviini.fi

(06) 4377758 tai Iso Prässi (06) 4384308

kellovalimo
SAMPPI

Jussin Viini

Ison Prässin Kahvila

Kirkko keskellä kaupunkia

kesällä ja talvella

isoille ja

pienille

Lapuan tuomiokirkkoseurakunta

LAHDENKADUN KAKKOSVAIHE ON RAKENTEILLA JUHLAKENTÄN KUPEESSA

Peabin kerrostalot tarjoavat mukavaa ja turvallista asumista. Rakennamme koteja eri puolille Suomea. Tutustu tarjontamme www.peab.fi tai soita 0207 606 700 (8.28 snt/puhelu + 7.00 snt/min).

PEAB

POHJOISMAINEN YHTEISKUNTARAKENTAJA

Lapuan seurakunnan kirkonpenkit alkoivat täyttyä ennen näkemättömällä tavalla vuonna 1838, kun Niilo Kustaa Malmberg aloitti papin työnsä Lapualla. Eläminen keskellä körttihistoriaa ruokkii mielikuvitusta ja tuo syvyyttä herännäiskulttuuriin,

sanoo Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan tiedottaja, radiopakinoitsija Heli Karhumäki.

TEKSTI
Heli Karhumäki
KUVA
Mikko Lehtimäki

Herännäisyys vetää Lapualle

Tunnen Lapualle muuttaneita, joita elävä herännäisyys seuroineen ja kuoroineen on houkuttanut Lapualle. Osa heistä on palannut kaupunkiin eläkkeellä, osa vireimmässä työiässä.

Kun 2000-luvun alussa asuin perheineni Espoossa, aloin potea kotiseutuikävä. Vaikka elämä sujui kaikin puolin, tunsin irrallisuutta, kotoa poissa olemisen tuntua. Eteläpohjalaisuus minussa kirkastui yhä selvemmin, ja aloin kaivata tuttuun maakuntaan, omieni joukkoon. Kauhavalainen puolisoni oli yhtä valmis palaamaan takaisin.

Kasvoin Seinäjoella ja Nurmossa, mutta Lapualla oli erityistä vetovoimaa isäni suvun sydämellisten körttiläisten kautta. Isoäitini ja hänen sisaruksensa Lapuan Hellanmaasta olivat näyttäneet minulle herännäisyyden lempeät äidinkasvot. Äitini olin jo menettänyt, ja leski-isäni ehti kuolla juuri paluumme kynnyksellä. Sitä tärkeämmäksi tuli löytää yhteisö, johon voi liittyä.

Ensimmäiset kotiseurat Lapualla heti muuttomme jälkeen nostivat kyynelät silmiin. Minut otettiin halaten vastaan, vaikkon ollut isäntäväkeä vielä koskaan aiemmin tavannut. Sain myös heti kutsun Herättäjän paikallistoimikuntaan.

Körttikulttuurin keskellä olin kuin uuteen voimavirtaan kytketty! Toimittajana ahmin herännäisyyden historiaa, mikä pulppusi esiin lehtijutuissani, radiopakinoissani ja seurapuheissani. Syväasukelluksen herännäisyyteen sain kirjoittaessani körtti vaikuttaja **Jaakko Eleniuksen** elämäkerran *Härmän Vikuri*. Herättäjäjuhlat omassa kotikaupungissa 2014 ovat suuri asia, joka osuu kohdalle ehkä vain kerran elämässä.

Eräs ystäväni on kertonut koskettavasti muutostaan Lapualle, herännäisyyden sydänmaille. **Paavo Ruotsalaisen** hahmo ja opetukset Viimeiset kiusaukset – oopperassa olivat vedonneet häneen, koska hän koki uskonsa heikoksi. Häntä rohkaisi ajatus, että hänet oli luterilaisen kirkon jäsenenä kastettu Kristuksen omaksi sen saman kristillisen opetuksen mukaan, jolla herännäisyyskin lepää.

Mielikuva muuttui eläväksi erään nilsiäläissyntyisen körttipapin kautta, johon ystäväni tutustui työssään Itä-Suomessa.

– Tuon papin ajattelussa näkyi vaatimattomuus sekä minulle aina salatuksi jäänyt käsitys Jumalan täydellisestä armollisuudesta ilman ihmisen omia ansioita. Yritin lukea aiheesta lisää *Kalliista hunajan pisarasta*. Pelastuminen yksin armosta, yksin Kristuksen tähden tuntui olevan se perusasia, jonka varaan voisin uskaltaa heittäytyä, kunhan olisi se sinapinsiemenellinen uskoa.

Ystäväni hakeutui töihin Lapualle.

Tieto Lapuasta körttiläisyyden valta-alueena tuntui ystävästäni jännittävältä ja suurelta, jopa vieraalta.

– Tunsin tulevani ulkomaille, maisemaa myöten. Poissa olivat savolaiset rämeiköt, mäennyppylät ja järvet. Tilalla autius ja taivas, loputtomat pellot. Lapua ruokki mielikuvitusta. Käsitykseni körttiläisyydestä alkoi saada konkreettisia kasvoja, lapualaisen näköisiä, hän kertoi.

– Olen täällä aistinut samankaltaista avaran armon ajatusta kuin nilsiäläispapilla, vaikka se on täällä puettu hiukan erilaiseen pukuun. On lupa, tai enemmänkin velvollisuus olla oma itsensä ja luottaa Jumalaan, hän kertoo.

Vuodet lakeuksilla ovat ohjanneet häntä myös tiettyyn kunnioitavaan hiljaisuuteen. Toisen ihmisen uskon määrää tai laatua ei kannata mennä ulkoapäin määrittelemään – eikä onneksi omaansakaan.

Jukka Haapalainen: herännäisyys – luonnollinen osa kulttuuria

Tunnettu tanssituomari ja aikoinaan maapallomme miestanssijoiden parhaimmiston kuuluvaksi noteerattu Jukka Haapalainen, 47, on ehtinyt miettiä sitäkin, millaisen koreografian hän tekisi mahdolliselle herättäjäjuhlataanssille.

TEKSTI ja KUVA Hannu Ranta

– Ammentaisin perinteisestä tulopelistä ja käyttäisin kulkuemaista muodostelmaa ja eri ikäisiä tanssijoita. Antaisin perinteisen sottiisin sovitettavaksi nuorille muusikoille, **Jukka Haapalainen** sanoo.

Kestääkö körtiläisyys eli herännäisyys?

– Kestää! Herännäisyyttä voi harjoittaa hiljaisesti. Se kestää, koska se ei perustu yleiseen kiihkoisuuteen eikä hetken huumaan. Körtiläisyys ei myöskään aiheuta tarpeettomia konflikteja, sillä se ei ole tuputtamista eikä siinä ole ota tai jätä -mentaliteettia, lapualaislähtöinen Haapalainen sanoo.

Mitä sinulle tulee mieleen sanasta ja käsitteestä körtiläisyys?

– Kokooneminen yhteisen asian ääreen, joukko ja tietty sidonnaisuus, usko ja yhteisöllisyys.

Mitä sinulle tulee mieleen sanaparista Lapuan herättäjäjuhlat?

– Tuo on hyvä sanayhdistelmä. Herännäisyys on aina ollut osa lakeutta, luonnollinen osa kulttuuria; herännäisyys ei ole kiihkoa, vain luottamista ja nöyrää uskoa, Jukka Haapalainen toteaa.

Matkatöissä maailmalla

Jukka Haapalainen on tullut tutuksi suomalaisille Tanssii tähtien kanssa -ohjelmasta.

Tuo ohjelma on silti vain osatyöllistäjä energiselle miehelle. Kesällä hänen tanssillisia työmatkapaikkojaan ovat muun muassa Kiina, Japani, Hong Kong ja Venäjä.

Herättäjäjuhlat tehdään paljon kökkätyönä. Millaisia kokemuksia sinulla on kökkätyöstä?

– Hyviä. Ennen vanhaan tanssiseurassa tehtiin paljon kökkätyötä. Kökällä hankittiin varoja seuralle, jotta päästiin tanssimatkoille siten, että kaikilla oli varaa lähteä mukaan. Mammat leipoivat ja myivät pullaa. Kaikki esiintyivät ilmaiseksi yhteisen hyvän vuoksi.

Mikä oli mielestäsi miehiään tämä Jeesus?

– Hyvän ihmisen esimerkki. Opettaja, osallistuja, ojentaja ja vaikuttaja. Hän ei epäillyt asettaa itseään alttiiksi hyvyyden ja oikeellisuuden vuoksi. Hän oli mies, joka eli kuten opetti.

**Täyden palvelun kirjakauppa
LAPUALLA**

Herättäjän Kirjakauppa

Kosolankatu 1, Lapua

(06) 433 5719

www.lapuankipa.fi

Palvelemme:
ma-pe 9-17 la 10-14

Juhlakansan silmiä
suojaamaan
kattava valikoima
aurinkolaseja
herättäjäjuhlien ajan -20%
Tervetuloa!

IIRIS
OPTIKKO

KAUPPAKATU 11, LAPUA • Puh. (06) 433 2440

MAJOITU MUKAVASTI HÄRMÄN KYLPYLÄSSÄ!

Huvipuisto
POWERPARK
ihan
naapurissa!

Majoitus 2hh

70 € / hlö / vrk

Sis. majoituksen aamiaisella sekä kylpylän ja kuntosalin vapaan käytön.

Perhehuoneet

175 € / vrk (1–2 aikuista + 1–3 alle 15-v lasta)

Sis. majoituksen aamiaisella sekä kylpylän ja kuntosalin vapaan käytön.

4.–6.7.2014 majoitusvaraukset Herättäjäjuhlien majoitustoimiston kautta.

Körtit kartalla näyttää pieniä välähdyksiä Lapuan herännäisyyden periaatteita

Koska herännäisyys on leimannut laajasti Lapuan elämää ja seuroja on pidetty sadoissa kodeissa, tähän karttaan on merkitty esimerkinomaisesti vain muutamia taloja, joissa seuroja on pidetty. Eräs näissä körttitaloissa syntynyt mies kuvasi entisaikain tilannetta: "Jotkut kutsuivat koolle seuroja ja niihin

tultiin, kun kutsu kävi. Ei kyselyt, ollaanko enemmän vai vähemmän körttejä, samaa seuraväkeä siellä penkissä otettiin. Vaikka perinteillä ja juurilla on arvonsa, herännäisyyden luonteeseen ei kuulu ns. körttitalojen tai sukujen korostaminen."

Tämän kauniisti ilmaistun periaatteen kera tohdimme julkaista tämän varsin puutteellisen karttakohdeiden valikoiman.

H.K.

1 Marielund. Vuonna 1801 rakennettu talo ja maatila, joka Niilo Kustaa Malmberg osti perheensä kodiksi 1848. Herännäisten iloinen koaamispaikka, jossa pidettiin lukemattomat hartausseurat, perhejuhlat ja herännäishäät, vieraana usein isännän ystävä Paavo Ruotsalainen. Puolison kuoleman ja herännäisten hajaannuksen aikoihin myös murheiden paikka: Malmberg nähtiin joskus katkerasti itkevänä kartanonsa pihakivellä. Vauras körttitalonpoika Antti Pernaa osti talon 1880-luvulla ja siirsi Kauhavan Saarimaan. Wilhelmi Malmivaara vieraili usein seurapuhujana tässä lapsuudenkodissaan. Omistajat Pekka ja Markku Kujala. Entinen sijainti Marielundintie 34, nykyinen sijainti Alankotie 5, Kauhava.

H.K.

2 Marielundin renkitupa. N.K.Malmbergin maatilan renkien asuintalo, jossa asui 1900-luvun alussa kirjailija Kyösti Vilkuna. Nykyiset asukkaat Pekka ja Mirjami Mäntymaa pitävät seurat yleensä 6.6. Kustaan nimipäivänä Malmbergin muistoksi. Talon seinässä on laatta: "Täällä Marielundissa asui vuosina 1842-1858 Nils Gustav Malmberg." Marielundintie 34.

H.K.

3 Lapuan kristillinen opisto. Herännäisopisto perustettiin 1914 Lapualla Karhunmäen kylässä Karhunmäen kristillisen opiston nimellä. Aloitti toimintansa nykyisissä tiloissa 1988. Siiriläntie 11-13.

H.K.

4 Wanha Karhunmäki. Herännäishenkinen leiri- ja toimintakeskus, jonka tiloissa toimii Körttimuseo. Entinen Karhunmäen kristillinen kansanopisto, perustettu 1914. Karhunmäentie 923.

Benjam Pöntinen

H.K.

5 Lapuan tuomiokirkko, rakennettu 1827 viiden kappeliseurakunnan emäkirkoksi. Tässä kirkossa ovat palvelleet lukuisat tunnetut körttipapit ja -vaikuttajat, mm. papiston apulainen N.K. Malmberg, kirkkoherra Wilhelmi Malmivaara, kirkkoherra K.R.Kares, papiston apulainen ja Kuopion piispa Olavi Kares, kappalainen Vilho (Ville) Kuoppala, kirkkoherra ja Oulun piispa Väinö Malmivaara sekä kirkkoherra ja kirjailija Jussi Sinnemäki. Kosolankatu 3.

H.K.

6 Herättäjän talo, Kosolan talo. Herättäjä-Yhdistyksen keskustoimisto ja Herättäjän kirjakauppa. Alkujaan 1862 rakennettu talonpoikaistalo ja kievari. Vihtori Kosolan suku omisti talon 1891-1948. Suomen ensimmäinen maaseutukirjakauppa (1880-luvulla), venäläisten santarmien majatalo, vuosina 1915-1916 jääkäri liikkeen salainen etappi, 1920-luvulla Vientirauha-lakonmurtoliikkeen toimisto sekä 1930-luvulla Lapuan liikkeen päämajana ja IKL:n toimistona. H-Y osti talon vuonna 1948. Kosolankatu 1.

Ari Huhta

H.K.

7 Huhta. Körttitalo. Emäntä, "tukevasti körtti" Kaisa Albertina, o.s. Marttila (1864-1931) ja hänen puolisonsa lisäksi Huhta (1861-1928) kokosivat lähiseudun herännäisiä seuroihin. K.R. Kares vieraili usein talossa. Poika Kustaa Huhta toimi Herättäjässä sekä Pattijoen kirkkoherrana. Suvussa useita pappeja. Pauhantie 14.

H.K.

20 Ikola. Körttitalo ja seurapaikka. Talon rakensivat heränneet Juho (s.1881) ja Sofia Ikola, tila ollut samalla suvulla vuodesta 1756. Heidän poikansa Herman oli Karhunmäen opiston käynyt kunnallismies, kinkerisuntio ja seuraveisaja, joka puolisonsa Saima Ikolan (o.s. Tynjälä) kanssa olivat kylällä seuraliikkeen kantavia voimia. Ikoloita on Lapualla laaja suku. Lapuan tuomiorovasti (eläkk.) Juha Ikola on Hermanin veljenpoika. Härsiläntie 191.

H.K.

21 Hantula. Vauras herännäistalo, seuratupa ja körttipappien koaamispaikka. Isäntä Niiles Hantula (k. 1931) kuului Karhunmäen opiston väkeviin puuhemieihin ja perustajiin. Talo edelleen suvussa. Talossa pidettiin 1978 televisioituid seurat. Alahellantie 173.

H.K.

H.K.

8 Sinnemäki. Herännäistalo ja seuratupa, herännäispappien ja maallikkoiden seurataivalten etappipaikka, jossa pidettiin kirjailija Juhani Ahon kuvailemat Lapuan ensimmäiset herättäjäjuhlat 1901. Isäntä Jaakko Sinnemäki (s.1820) tuli nuorena herätykseen N.K. Malmbergin saarnojen vaikutuksesta ja kasvoi Hellanmaan herännäisten johtohahmoksi. Jaakon poika Juho toi taloon 1877 emännäksi herännäisten maallikkojohtajan Juho Malkamäen tyttären Kreetan. Näiden poika oli kirkkoherra ja kirjailija Jussi Sinnemäki, jonka poikia ovat rovasti Maunu Sinnemäki ja kirjankustantaja Anssi Sinnemäki. Anssin tytär on poliitikko Anni Sinnemäki. Talon omistavat Juho Sinnemäen tyttärien pojat, serkukset Tapani Vähämäki ja Martti Kattelus. Hellanmaantie 492.

herännäisyyden laajaan ja värikkääseen historiaan, sen tunnettuihin taloihin ja tapahtumapaikkoihin.

9 Malkamäen talo, Isoo-Malkamäki. Etelä-Pohjanmaan herännäisyyden merkittävimmän maallikkojohtajan Juho Malkamäen (1844-1928) 1884 valmistunut kotitalo, jonka pihamaalla pidettiin ensimmäiset herättäjäjuhlat 1893. Talo niukasti Ylistaron puolella (nyk. Seinäjokea). Kolme Malkamäen poikaa hukui Kyrönjokeen, yksi tämän talon rannassa. Taloa asuvat Paavo ja Elsa Suutala sekä näiden poika perheineen. Elsa on Juho Malkamäen tyttärenpojan tytär. Jääkärintie 27, Ylistaro.

H.K.

10 Rannan kauppa, K-market Rannankulma. 1940-luvulla perustettu kauppaliike, jota johti körttivaikuttaja ja kirkkovaltuutettu, kauppias Jaakko Ranta puolisoineen. Aviopari piti vuokralalla lukuisia oppikoululaisia, joista ainakin Matti Kujanpäästä ja Olavi Lähdesmäestä tuli pappeja. Kauppaa pitävät jälkeläiset. Härsiläntie 2.

H.K.

11 Rauta-Tiinan muistomerkki. Tällä paikalla sijaitsi veisuun johtajan ja lasten opettajan Justiina Rautakorven kotimökki. Wilhelmi Malmivaara vieraili mökissä usein lapsena äitinsä kanssa. Muistolaatassa on teksti: ”Tällä paikalla eli ja vaikutti paikkakunnan ensimmäinen, taitava ja uskollinen kansanopettaja Justiina Rautakorpi (1815-1893). Rautakorventie 235.

H.K.

12 Wallenbergin talo. Kirkonvartijan eli vähätärin (suntio) Jaakko Wallenbergin kotitalo (1827-1910) ja lukuisien herännäisyyden pitopaikka. Nykyisin taloa asuva Jussi Vaahtoniemi on Wallenbergin pojanpojanpoika. Suvun nimi on muutettu Vaahtoniemeksi. Poutuntie 182.

H.K.

13 Vanha Logren. N.K. Malmbergin kytötupa, jonka yläkerrassa asui hänen isäntärensä, seurapuhuja ja lautamies Arvi Juhana Logren (k. 1883) ennen kuin uusi, oma torppa Länsikylän metsään valmistui. Talo tyhjiillään, pihapiirin uudessa talossa asuu viidennen polven Logreneja, sukunimi suomennettu Ilvesoksa. Talon pihatien alussa Rauta-Tiinan muistomerkki. Rautakorventie 235.

H.K.

Palisanteri / Napsu-palvelu

14 Virranniemen pappila. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kokous- ja juhlatila. Vuonna 1798 rakennettu kirkkoherrojen virka-asunto, jossa ovat asuneet mm. Wilhelmi ja Väinö Malmivaara, K.R. Kares ja Jussi Sinnemäki. Kirkkoherranpappila on sijainnut samassa paikassa 1581 alkaen, nimi vuoteen 1952 saakka Strömsudd (ströms = virran, udd = niemi). Kärsi tuhoja Suomen sodan aikana, talossa yöpyivät mm. upseerit Klingspor ja Kulneff. Marsalkka Mannerheim majoitettiin Virranniemen Lapuan-vierailulla kesällä 1920. Kosolankatu 4.

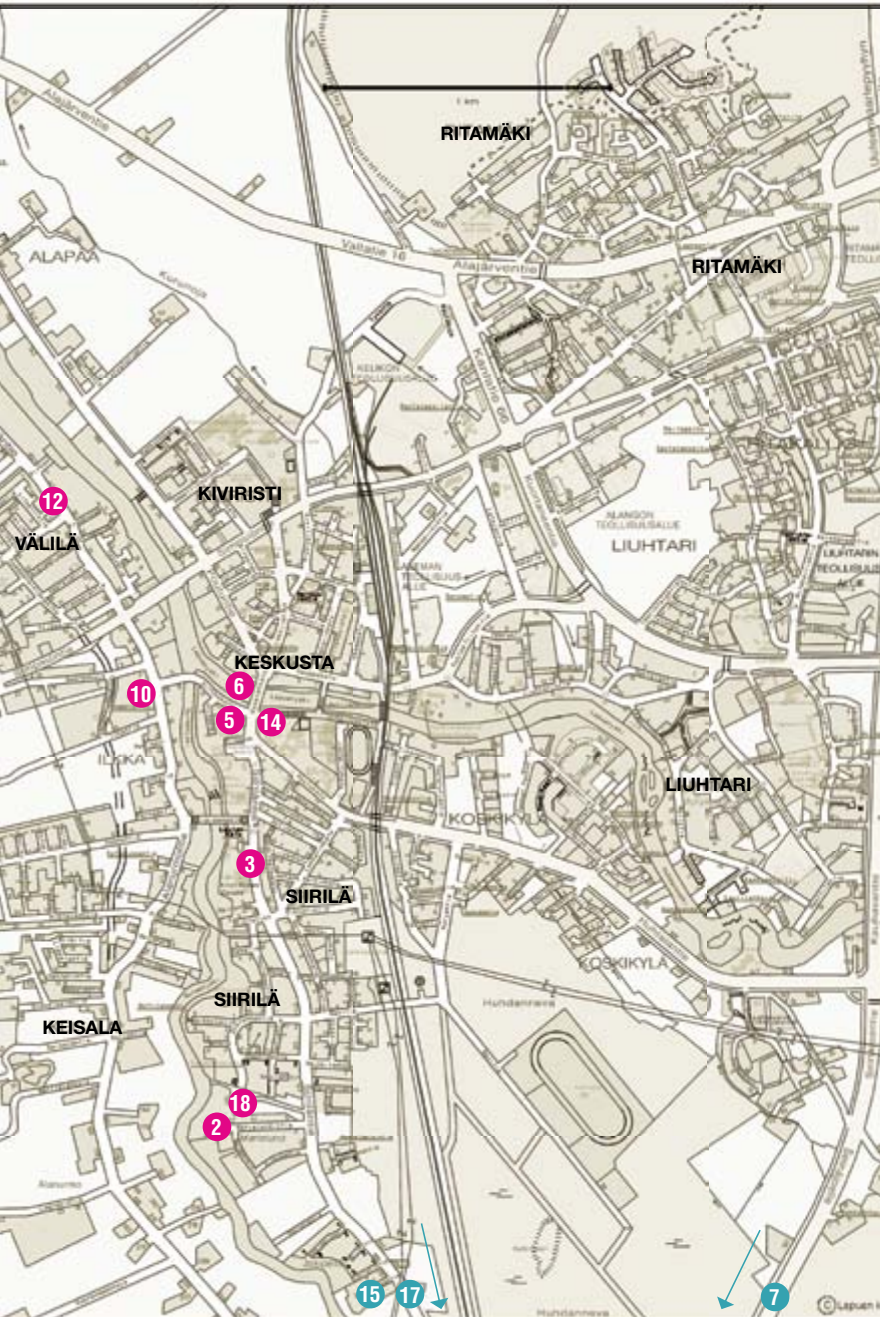
H.K.

15 Sarkala, talo ja seuratupa. Tilan perustanut Vilho Muilu 1922, aikansa körttivaikuttaja kylässä. Taloa asuu nyt hänen pojanpoikansa perheineen. Ojalantie 6.

19 Tynjälän tilan päärakennus. Sijainnut alkujaan Alanurmon kylässä. Lyhyen aikaa N.K. Malmbergin omistuksessa, poika Wilhelmi syntyi talossa 1854. Myöhemmin Malmbergin isäntärenki Arvi Juhana Logren osti Tynjälän asuinpaikakseen. Sortovuosina venäläissotilaiden majapaikka. Siirrettiin Tojanien kylän kouluksi 1922, myytiin koulun lakkauttamisen jälkeen nykyiseen käyttöön Minnesota-päihdekliniikaksi. Vaasantie 584.

H.K.

16

H.K.

Porola. Keskeinen herännäis-talo, isäntä lisäksi Porola oli myös vahva kunnallisvaikuttaja. Nykyiset asukkaat eivät ole sukua. Porolantie 20.

17

H.K.

Muilu. Suku ja useita taloja Ruhassa. Suurelta osin tämän suvun kautta herännäisyys tullut tähän kylään. Kuvassa Ala-Muilu. Ruhantie 295.

18

H.K.

Kauppila. Seuratupa, jonka Niilo Kustaa Malmberg rakennutti Siirilän kylään pian Lapualle tulonsa jälkeen 1839. Kuuluu Antti ja Ritva Ikolan tilaan. Siiriläntie 137.

TEKSTI JA KUVAT
Heli Karhumäki

Keskellä
maakuntaa

Härsiläntie 14 Lapua puh. 4332816
Avoinna ma-to 9-17.30 pe 9-18 la 9-14

Keskittäminen kannattaa...

MARKET

Latojantie 9, LAPUA p. 010 7646 620

Sale

Kauppakatu 5, LAPUA p. 010 7648 830

Latojantie 9,
LAPUA
p. 010 7649 440

www.eepee.fi

eepee110.fi

Saarenpää oy
LAPUA JA ALAJÄRVI

Thermopolis

Pienetkin teot
luovat kestäväää
kehitystä.

www.thermopolis.fi • energianeuvonta@thermopolis.fi

kiinteistötuulet

Tervetuloa tutustumaan myytäviin
kohteisiin www.kiinteistotuulet.fi

Kaikissa asuntoasioissa sinua
palvelee Kiinteistötuulet.

Meillä myyjät ja ostajat
kohtaavat.

Soita vaikka heti!

Johanna Suutala 040 579 4746

Esa Suutala 0400 266019

Asunto Oy Lapuan
Lahdenkatu II
Lahdenkatu 3B, Lapua
Rakennustyöt aloitettu
Arvioitu valm. 30.6.2014

B3 2h,kh,s,p 46,0 m²
vh. 125.709 €

B15 3h,k,s,p 80,5 m²
vh.216.201 €

B16 3h,kh,s,p 67,5 m²
vh. 194.358 €

B22 4h,k,s,p 104,5 m²
vh.290.645 €

Kauppakatu 4 D, 2.krs, Lapua, (POP Pankin talo), p. 0400 266 019

Mentaliteetiltaan köyhä kerjääjä

Heikki Salolle herännäisyys on lapsuudesta tuttua

Miljoonasateesta tutulla, yli 800 levytettyä sanoitusta aikaan saaneella laulaja-lauluntekijä Heikki Salolla ei tällä hetkellä ole kovin paljon kosketuspintaa herännäisyyteen eli körttiläisyyteen.

Lapualaislähtöinen Heikki Salo, 55, tietää kuitenkin tasan tarkkaan, mistä herättäjäjuhlista on kyse.

Mitä tulee mieleen sanasta ja käsitteestä herättäjäjuhlat?

– Lapsuus, ilman muuta. Perheemme osallistui useille herättäjäjuhlille. Mummoni oli harras herännyt. Hänen seinillään oli kuvia Malmivaaroista ja muista sankareista. Siionin virret kaikuivat yläkerrassa usein.

– Seurat koin lapsuudessani pitkästyttäviksi tilaisuuksiksi, mutta myöhemmin aloin ymmärtää pelin henkeä ja jotakin myös puhujien välisistä nokitteluista. Olenpa itsekkin nuorena miehenä ollessani jokusen kerran puhunut seuroissa, Heikki Salo kertoo.

– Käsite, todellisuus ja yhdistelmä Lapuan herättäjäjuhlat kuulostaa perinteikkäältä ja hyvältä, Salo toteaa.

Miten hyvin tunnet heränneitä eli körttiläisiä?

– Olen aina ajatellut, että olen mitä tavallisimmasta körttiparheesta kotoisin. Körttiläisyys korreloi mielestäni melko vahvasti ihan tavallisen keskiluokkaisuuden kanssa. Meillä ei lapsena saanut olla pelikortteja (siis semmoisia ihan oikeita),

ei punaista päällä, ei punaista ainakaan pitkänäperjantaina, jolloin ei saanut vierailta kavereiden luona eikä pyytää heitä käymään.

Tuo kaikki, ja tietenkin seurat. Siinä sitä kosketuspintaa.

– Muuten kaikki oli ihan tavallisen ihmisen elämää. Kuvaavaa kaiketi on, että olin jo aika vanha kun tajusin, että jossakin päin on sellaisiakin häitä, joissa tanssitaan, Heikki Salo sanoo.

Mikä on mielivirtesi, jos sinulla sellainen on, Heikki Salo?

– Koska valaissee kointähtönen. Anders Odeliuksen teksti, jota Malmivaara muokkasi kääntäessään. Tuossa virressä on hieno melodia, jossa on merkintä trad.

Ovatko heränneet mistään kotoisin? Ovatko he turhaa joukkoa?

– Tuo on vaikea kysymys. Kirjailija Juhani Peltonen luonnehti romaanihenkilöitään usein sanonnalla ”hän on ateistinen ortodoksi”. Vähän samantapainen olio koen itsekkin olevani kotikasvatukseni ja lapualaisuuteni myötä. En tosin kokonaan, sillä en nykyään koe itseäni heränneiden joukkoon kuuluvaksi.

– Jos käytän mainitsemaani virttä selittävänä tekijänä, koen olevani mentaliteetitani yhä köyhä kerjääjä. En kuitenkaan luo yhtenänsä taivaalle kerjäävää katsetta.

– Sen verran elämäkokemusta minulla jo on, että en missään tapauksessa koe heränneitä turhana joukkona – vaikka he ehkä itse haluaisivat olla sitä... ja niinpä se on, että jokainen repii pelimerkinsä siltä luukulta, mikä heille on auki, Salo selvittää.

Lapualaislähtöinen, nyt Tampereen Pispalassa asuva, laulaja-lauluntekijä Heikki Salo on sangen tuottelias ja monipuolinen sanoittaja; Saloa kihelmöi virren teko, mutta epäilee, ettei kuulu siihen joukkoon, jolta virsi tilataan tai jolta se halutaan.

Musiikin ja kirjoittamisen saralla vuosikymmeniä intensiivisesti ja menestyksellisesti ahkeroinut Heikki Salo työskenteli aikoinaan Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan nuoriso-ohjaajana.

Hän piti tuota työtään kivana, joskin koki, ettei se kuitenkaan ollut häntä varten.

Herättäjäjuhlat tehdään toistuvasti kökkä- eli talkootyöllä. Millaisia kokemuksia sinulla on kökkätyöstä?

– Kökkä on hieno tapa toteuttaa asioita. Olen omassa kodin rakentamisessa käyttänyt kökkäporukoita tuon tuosta, Salo kertoo.

Mikäpä oli mielestäsi miehiään tämä Jeesus?

– Mies, jolla oli opetukset kohdallaan, Salo vastaa.

● TEKSTI Hannu Ranta
KUVA Päivi Helakallio-Ranta

Hakaradio

Seinäjoki

Vaasantie 9, 60100 Seinäjoki,
puh. 020 728 0772 arkisin 10-18, la 10-15

Lapua

Kelikontie 2, 62100 Lapua,
puh. 020 728 0774 ma-to 9-17, pe 9-18, la 10-14

Tervetuloa St1 Lapualle

Palvelemme: ma-pe 6-22, la 7-22, su 8-22

Poutuntie 18, 62100 Lapua
Puh. (06) 438 8955
www.st1.fi

Vanha tehdasmiljöö on muuttunut viihtyisäksi ja persoonalliseksi kulttuurikeitaaksi.

Kesäisin Vanhan Paukun pihaan levittäytyy festivaalialue kaikenikäisten juhlia ja kokoontumisia varten.

Tehdassalin muuntuminen toimivaksi kirjastoksi on osoitus erinomaisesta suunnittelusta.

Vanhan tehdasalueen uusi elämä

Lapuan kaupunki osti vuonna 1992 entisen Valtion Patruunatehtaan alueen keskeltä kaupunkia. Suljetusta ja osin ränsistyneestä tehdasalueesta rakennettiin vuosikymmenessä avoin Kulttuurikeskus Vanha Paukku.

TEKSTI
Markku Kulmala
Maiju Lemettinen
KUVAT
Jaakko Peltonen
Päivi Aila
Pasi Ahola

Nykyisen Aalto-yliopiston professorin **Helena Teräväisen** rooli Paukun synnyssä oli tärkeä: kaupunginarkkitehtina hän oli alueen suunnittelija, kaavoittaja ja projektinvetäjä. Hän teki aiheesta myös väitöskirjan "Lapuan Vanha Paukku – uudeksi rakennettu ja puhuttu" (2006).

Vanha Paukku on yksi Euroopan rakennusperintöpäivien uusiokäyttökohteista syksyllä 2013.

Helena Teräväisen ensimmäisiä virkatöitä Lapualla oli vuoden 1976 räjähdysonnettomuuden 10-vuotismuistotilaisuuden järjestäminen.

– En tainnut silloin oikein tajuta, kuinka lähellä asia oli. Pajakappelin avajaisissa 1996 suru oli vieläkin käsin kosketeltavaa.

Tehdasalue itsessään ei enää suuria tunteita herättänyt.

– Viimeiset työntekijät sanoivat lähtiessään, että "dynyä alle vaan". Ja lehtikirjoituksia oli pitkälle 90-luvulle, että

kumoon vaan – ihan sama mitä arkkitehti oli sinne suunnitellut.

Kaupunki oli joutunut ostamaan uuden tehdasalueen säilyttääkseen työpaikkoja Lapualla.

– Sain Vanhan Paukun pöydälleni 1992, ja lopetin Lapualla 2000. Taidemuuseon suunnitteluun osallistuin vain alussa.

Paukun alueen käyttötarkoituksesta saatiin aikaan pitkä ja tunteikas vuoropuhelu. Laman aikaan sinne olisi haluttu yrityksiä, mutta yhtään isoa ei ollut tulossa.

– Minusta kulttuurikäyttö oli parempi, koska siinä voitiin tehdä edes jossain määrin kokonaissuunnitelmaa.

Arkkitehti sai eteensä korjaamattoman teollisuusalueen, jota ei ollut listattu eikä suojeltu. Rakennuksista ei ollut tallessa edes piirustuksia, joten ne mitattiin.

Säilyttämisen arvoisia rakennuksia olivat iso tehdas (nyt kirjasto), työkalu-

Yksi räjähdysonnettomuuden jäljiltä säästyneistä rakennuksista on tehtaan paja, jossa toimii nykyisin pajakappeli.

tehdas (teatteri), keskusvarasto (makasiini, jossa nyt liikkeitä), lämpökeskus (elokuvateatteri), paja (Pajakappeli), ruokala ja pintakäsittelylaitos (taidemuseo).

Vanhat raamit - uudet toiminnot

Esimerkiksi kirjasto sekä musiikki- ja kansalaisopiston tilat on tehty sillä filosofialla, että täysin uudet toiminnot on tuotu vanhan tehtaan sisään. Sisältä purettiin puisia valvomo- ja varastorakennelmia. Kaikki ison tehtaan 1. ja 2. kerroksen sisällä olevat tasot, seinät ja portaat ovat uusia. Ikkunat ja ovet ovat entisillä paikoillaan, mutta esimerkiksi lasinen pääsisäänkäynti on uusi.

Tehdasrakennuksen muodot ja teollisen käytön materiaalit – esimerkiksi terästatot – ovat jäljellä.

– Rakennussuojelun esteitä ei ollut, koska missiomme oli säilyttää alueen henki ja miljö.

Sähköt ja lvi-tekniikka olivat isoja haasteita. Kaikki on uusittu, mutta vanhoja sähkökaappeja ja muita yksityiskohtia on jätetty näkyviin museaalisessa mielessä.

Työ alkoi esisuunnittelulla 1992 ja kirjaston rakentamisella 1996, mutta urakka jatkuu edelleen, sillä Ruokala odottaa vielä suunnitelmia ja korjausta.

Rahaa Vanhaan Paukkuun on kuluun arvioiden mukaan 25 miljoonaa euroa. Helena Teräväinen korostaa, että alue säilytettiin taloudellisin perustein. Kaupungille oli edullisempaa tehdä kirjasto Paukkuun kuin rakentaa uutta. Kirjaston sijoitusta Paukkuun vastustettiin ankarasti, mutta valmiina tilat muuttivat monen mielen.

Vanha Paukku kehittyi työn edetessä. Suunnittelija ja päätöksentekijät kiersivät kotimaassa ja yksityisesti ulkomaillakin, ja uskallus kasvoi.

Meidän Kiasma

Suunnittelijat suunnittelevat, mutta päättäjät päättävät. Kulttuurijohtaja Esa Honkimäki kehuu vieläkin kaukokatseisuutta ja sydämen sivistystä, jota Lapuan päättäjillä oli Vanhan Paukun rakentamisessa.

Yksi rohkean päätöksenteon monumentti on alueella oleva taidemuseo. Se valmistui vuonna 2006.

– Taidemuseo on meidän Kiasma. Se on ihmisten kulkureittien varrella, tänne ei tarvitse erikseen tulla.

Taidemuseon näyttelyissä korostuu kotimaisten kuvataiteilijoiden ohella kansainvälisyys. Siihen on päästy eri puolilla Eurooppaa olevien ystävyyskaupunkien ansiosta. Honkimäen yhteydenpito ystävyyskaupunkeihin on tiivistä ja tuloksellista.

– Taidemuseon näyttelyihin tutustuu vuosittain yli 10 000 kävijää, mikä on ollut myös tavoitteemme, toteaa Honkimäki.

Kesällä 2014 taidemuseossa on palkitun lapualaisen luontokuvaajan Benjam Pöntisen näyttely.

KUVA Mirja Mattila

Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Esa Honkimäki.

Taidemuseo keskellä tehdasmiljöötä

Lapuan Taidemuseo sijaitsee Lapuan Kulttuurikeskuksessa, keskellä entisen patruunatehtaan tehdasmiljöötä.

Taidemuseo sai alkunsa varatuomari Pauli Laurilan taidelahjoituksesta Lapuan kaupungille vuonna 1998. Lahjoituksen perustamisen ehtona oli taidemuseon rakentaminen kokoelman säilytystä ja esittelyä varten.

Rakennuksen on alun perin suunnitellut arkkitehti Onni Tarjanne, taidemuseon pääsuunnittelijana toimi akateemikko Juha Leiviskä. Tehtaan toiminnan aikana rakennus toimi pintakäsittelylaitoksena.

Pellavakutomomo Lapuan Kankurit on lapualainen, suomalainen ja skandinaavinen yritys, joka tunnetaan Euroopassa ja Japanissa, vähitellen myös Aasiassa. Lapualaisyritys on ainoa suomalainen kutomo, jonka korkealuokkalaiset pellavatekstiilit on hyväksytty eurooppalaisen Masters of Linen pellavatuotteiden joukkoon.

Lapuan Kankurit tunnetaan maailmalla

Rakkaudella lanka langalta

Kutomoa johtaa neljännen polven kankuri **Esko Hjelt** vaimonsa **Jaanan** kanssa. Kutomon juuret ovat Lapuan Lankilankoskella, johon Eskon isoäidinisä Juhon Annala perusti vuonna 1917 villa- ja huopatusutehtaan. Lähes sata vuotta myöhemmin pellava on syrjäyttänyt huopikaat, mutta Hjeltin perheyrietyksessä työhön on edelleen intohimoinen ote: tehdään alusta asti itse, ja vain parasta.

– Muutos ei tarkoita vanhan hylkäämistä. Perinteet merkitsevät meille jatkuvuutta, turvallisuutta ja toistuvuutta, sanoo Esko Hjelt, todetessaan ”kutomossa kasvamisensa” käyttökelpoiseksi pääomaksi.

Tarinoita ja tunnelmia

Kankurien nykyinen tuotanto perustuu Hjeltien omalle arvopohjalle. He kuvailivat, kuinka tuotteiden design löytyy luonnosta ja kuinka kankurien tuoteperheet kestävät äidiltä tyttärelle. Se on heidän tapansa säilyttää ja siirtää ikimuistoisia tarinoita ja tunnelmia uusille sukupolville.

Luonnonläheiset arvot tulevat esiin kattaus-, keittiö-, sauna- ja sisutustekstiileissä ja villahuovissa. Pesty pellava on kankureiden spa-tuote: vastaus vauhdilla kasvavien kotikylpylöiden vaatimuksiin. Kutomossa uskotaan kuitenkin kestävään kehitykseen paremmin kuin ohimeneviin trendeihin, mutta joka hetki on olta- tava tietoinen mitä maailmalla tapahtuu.

Pellavakutomoa johtaa neljännen polven kankuri Esko Hjelt vaimonsa Jaanan kanssa. Lapuan Kankurit on nimi, joka tunnetaan laadusta, tuotteista, ja luonnonläheisistä arvoista.

– Tavoitteemme ei ole yrityksen kasvu. Tärkeintä on suunta jossa realiteetit yritykseen nähden ovat kohdallaan. Koko ajan on ajateltava kansainvälisesti, Jaana Hjelt arvioi.

Kantavia voimia

Lapuan Kankurien tunnettuus on laaja, mutta Esko Hjeltin mukaan kutomo on pieni maailman mittakaavassa. Hän arvioi, että pientä yritystä ei armahdeta, jotta se voisi tehdä heikompileatuista kuin isommat, mutta pienellä yrityksellä on tarvittaessa mahdollisuus tehdä nopeita käänteitä ja ratkaisuja.

Äidiltä tyttärelle. Kankurien tuoteperheet on suunniteltu kestävämpään aikaan ja käyttöön. Vilma-tytär heitti olalleen pestyä pellavaa ja pisti päähänsä saunalakin.

– Suuri rikkaus on siinä, että teemme tuotteen langasta kuluttajalle alusta asti itse. Osaava henkilökunta, idearikkaat suunnittelijat ja ajanmukainen konekanta ovat yrityksen kantavia voimia, Esko ja Jaana Hjelt summaavat.

Kankureilla on verkkokaupan lisäksi kodikas myymälä Vanhan Paukun idyllisessä tehdasmiljöössä Lapualla sekä Goviniuksen talossa Katariinankadulla Helsingissä. Omien myymälöiden lisäksi jälleenmyyjinä toimivat tavaratalot ja lahjatavaraliikkeet ympäri Suomen.

” Olen kasvanut körttilisuvun keskellä.
Körttiläisyys on kotoisuutta. ”

Jaana Hjelt

LAPUAN LEIPÄ
WWW.LAPUANLEIPA.FI

Ihminen ei elä
pelkästään leivästä,
joten syö myös pullaa
- ja kakkujakin!

**Näitä kaikkia teemme
50 vuoden kokemuksella**

POHJALAINEN

Hotelli-ravintola
LAPUAHOVI
Lapuan keskustassa!

- 33 huonetta • 74 vuodepaikkaa
- ruokaravintola • saunaosasto
- kokoustiloja • aulabaari • terassi • pub

**Herättäjäjuhlien aikaan palvelemme
juhlavieraita aamusta myöhään yöhön!**

Aamupala, lounas ja päivällinen noutopöydästä.

Myös A'la Carte ja pizzalista!

Ravintolaamme sopii noin 180 ruokailijaa samanaikaisesti!

Helppo tulla, vain 200 m juhlakentältä!

LAPUAHOVI

Puistotie 2 | 62100 Lapua
(06) 433 7300
varaukset@lapuahovi.fi
www.lapuahovi.fi

PH
Private Hotels
Since 1994

 www.facebook.com/halpahalli

Ylihärmän
Säästöpankki
Auttaa aina.

KAUNISTO **YHTIÖT**

Auto, pelti ja konekorjaamo

APK HAAPALA

puh. (06) 438 7056, 0400 368 023
Kauppiaantie 1, 62100 Lapua

hydroll

THE PISTON ACCUMULATOR COMPANY

Lapuan lääkintävoimistelu Oy

Kuoppalantie 2
puh. 433 1771

www.lapuanlv.fi

J. PIHLAJAMAA, KIVIRISTINTIE 1
62100 LAPUA PUH. 06 433 1525

Tietotekniikan laaturatkaisut läheltä - kotiin ja toimistoon

DINA

Liikkuva laajakaista- ja puhelinliittymät

F-Secure
Suojaa korvaamattoman.

ANVIA
Laajakaistaliittymät

IO IIO IOIO DLOY

Tietotekniikan laaturatkaisut

Kauppakatu 13, Lapua Ma-Pe 9-17 La 9-13 Puh (06) 437 4360 www.dloy.fi dl@dloy.fi

Laitteet Huolto Asennus Tietoturva Tarvikkeet Verkkoratkaisut

Meiltä tehokkaat
Intel Core i3 - i7
koneet

**Lapuan
Ulataksi**

0100 84 999

Jani Näykki	1+8 inva	0500 661 266
Petri Niemi		0400 199 800
Marko Rajamäki		0500 368 965
A-M Klemettilä		0400 667 510
Juha Pohjonen		0400 196 021
Ari Välikkilä		0500 363 662
Ari Ikola	1+6 inva+parit	0500 369 055
Jorma Niemi		0500 362 767
Hannu Saunamäki	1+8	0400 666 794
Ari Karhu	1+8 inva	0500 266 637
Sami Välikkilä		050 304 4008
Mika Ikola	1+8 inva+parit	0500 261 420
Sami Välikkilä	1+8 inva	040 662 0008
Kela-taksi		0100 86 001

expert

LATOMÄEN SÄHKÖLIIKE

Kustaa Tiitun tie 2 62100 Lapua puh. (06) 4388144

Maanrakennus Saari Maanrakennus Saari Maanrakennus Saari Maanrakennus Saari

**Maanrakennus
SAARI OY**

KANKAANPÄÄNTIE 5, 62100 LAPUA

-RAUTATIERAKENNUS- JA KUNNOSSAPITOTYÖT

-MAANRAKENNUSTYÖT

TIMO 0400-367 290

ARI 0400-138 503

JUHA 040-720 8016

Maanrakennus Saari Maanrakennus Saari Maanrakennus Saari Maanrakennus Saari

Lapuan Energia Oy

Makasiinintie 7

62100 LAPUA

www.lapuanenergia.fi

Puh. (06)433 6600

KAUKO LÄMPÖ

- ympäristön ystävä -

**Pelanderin
Kaivuu Oy**
www.pelanderinkaivuu.fi

EXIDE

AKKUJEN YKKÖNEN

**Akkuhuolto ja Myynti
Kaappola Ky**

Jalminkatu 1, Lapua

Puh. (06) 4387809, 050 5952004

www.akkuhuolto.fi

Missiona kestävä kehitys

Toimitusjohtaja Mika Yli-Petäys.

TEKSTI
Maiju Lemettinen
KUVA
Kari Löfhjelm

Yksi Suomen kymmenestä energiatoimistosta toimii Lapualla. Thermopolis Oy tekee työtä sen eteen, että Etelä-Pohjanmaa kehittyisi kestävästi ja olisi energian käytössään viisas.

Thermopoliksen toimitusjohtaja Mika Yli-Petäys haluaa välttää ylisanoja kuvaillessaan energiakehityksen kärjessä kulkevan yrityksensä toimintaa. Silti hän tulee maininneeksi, että firma on ainutkertainen.

– Yritämme tehdä työmme vain hyvin ja uudella tavalla.

Neuvonnalla, projektien valmistelulla, selvityksillä ja katselmuksilla pyritään siihen, että kunnat, kuluttajat ja yritykset toimisivat energian suhteen järkevästi. Ja mikä ettei siinä sivussa myös kannattavasti.

– Itse asiassa kaikki energiansäästöön tähtäävä toiminta on aika helppoa. Mutta siitä viestin vieminen ei ole helppoa, Yli-Petäys sanoo.

– Ei pitäisi olla mitään hyvää syytä olla parantamatta energia- tehokkuutta. Silti jatkuvasti viriää keskustelua siitä, onko ilmastomuutosta edes olemassa. Ihmiset eivät halua nähdä metsää puilta.

Yli-Petäys muistuttaa, että ilmastomuutoksen olemassaolo on tieteellisesti osoitettu. On turha ajan haaskausta väitellä, onko se ihmisen aikaansaannosta vai löytyykö siihen luonnollisia syitä. Jokaisen kannattaa tehdä päästöjen vähentämiseksi jotakin.

– Se ainakaan ei ole eettisesti kestävä ajattelua, että eletään mekin pellossa, kun kerran muutkin elävät.

Perinteistään tunnettu Lapua haluaa olla energiatalouden edelläkävijä Euroopassa. Thermopoliksen projektit ovatkin usein kansainvälisiä ja kehitystä haetaan ulkomaisesta yhteistyöstä.

**Tervetuloa Herättäjä-
juhlille Sotkamoon
3.-5.7.2015**

*Olen ollut
kanssasi
kaikkiällä,
missä olet
kulkenut.*

2 San. 7:9

Nordea

 PIIPPO[®]
twines | ropes | net wraps

Hiekat, sorat ja murskeet

Rakentajille ja kunnossapitoon

KTK Lapuan Kuljetus Oy
puh. 050 555 6705

Älä anna
unelmasi särkyä.

Muista pohjatutkimus.

SUUNNITTELUTOIMISTO
ALUETEKNIikka OY

Puh. 06-4374 350 www.aluetekniikka.com

KV VÄRI SISUSTUS OY
OSKARINKATU 5, 62100 LAPUA, PUH. 06-4873 400

Pieniä ja suuria tekoja
Ympäristösi hyväksi

etappi
lakoude
etappi.com

Laskunmäentie 15
60760 Pojanluoma
puh. (06) 421 4900
www.etappi.com

Av. ma-pe 7.00-18.00 la 9.00-14.00
RAUTAJUNTTI
Palomiehentie 1 62100 Lapua Puh. 433 0800
rautajuntti@netikka.fi

HÄIKÄÄSÖÖKÖ?

SUNCOVER

Kaihdinalan asiantuntemus käytössäsi!

www.kaihtimia.fi

POP Pankki

Tiistenjoen Osuuspankki

Juuri oikeat palvelut!

Rakennus Oy Lapua

Poutuntie 200
62100 Lapua

• IT-laitteet • Asennukset • Monitoimilaitteet • Kassajärjestelmät
• Maksupäätteet • Taloushallinto-ohjelmat • Toimistotarvikkeet

Anvia Yritysmyymä (ent. Lakeus Office)
Rengastie 2, Seinäjoki
puh. 0290 030 490 | www.anvia.fi

Ylitalo
KIINTEISTÖHUOLTO
ISÄNNÖITSIJÄ-TILIASIOIMISTO

VALTUUSTONTIE 12 LAPUA PÄIVYSTYS 044-3336280
PUH. 06-4336200 TOIMISTO@YLITALOKY.COM
WWW.YLITALOKY.COM WWW.KIINTEISTOHOULTOYLITALO.FI

Lapuan herättäjäjuhlia tukemassa

Hantulan Kukkakauppa

Lapuan Optiikka Ky

Jusmara Oy

Lakeuden Kuivaustekniikka Ky

V. Laiti Oy

Autokoulu Ajopari Ay

Autokoulu Atlas Oy

Mever Oy

Ikolan Kukka- ja Hautauspalvelu Oy

Kahvio-Leipomo Aarla

Lämmitä sinäkin kotisi kotimaisella polttoaineella.

ALA • TALKKARI

- ★ lämmityskattilat 30 - 990 kW
- ★ kiinteän polttoaineen polttolaitteet
- ★ valmiit lämpökeskukset 30 - 990 kW

BIOLÄMPÖÄ!

Valmistaja:

Veljekset Ala-Talkkari Oy | Hellanmaantie 619

62130 LAPUA | puh: 06-433 6333

fax: 06-437 6363 | email: asiakaspalvelu@ala-talkkari.fi

Tekniikka muuttuu, **ARVOT PYSYVÄT!**

Maaseudun Kone Oy
Junkkari Oy
Juncar Oy
Junkkari Muovi Oy

